

APSTIPRINĀTA
2023.gada 5.jūlija
Kopsapulcē,
prot.nr.2 - §

Biedrības „TALSU PARTNERĪBA”

SABIEDRĪBAS VIRZĪTA VIETĒJĀS ATTĪSTĪBAS STRATĒGIJA 2023. – 2027. GADAM

Līdzfinansē
Eiropas Savienība

SATURS

Stratēģijas kopsavilkums	4
SVVA Stratēģijas saskaņotība ar plānošanas dokumentiem	6
1. Esošā situācija	8
1.1. Darbības teritorija	9
1.1.1. Vispārējs ģeogrāfisks apskats	9
1.1.2. Sociālekonomiskais aspekts	12
1.1.3. VRG darbības teritorijas pamatojums	15
1.2. Partnerības principa nodrošināšana	16
1.3. Teritorijas SVID analīze	17
1.4. Teritorijas attīstības vajadzību identificēšana un potenciāla analīze	21
1.5. Starpteritoriālās un starpvalstu sadarbības vajadzību novērtējums	21
2. Stratēģiskā daļa	23
2.1.1. Vīzija	24
2.1.2. Stratēģiskie mērķi	24
2.1.3. Starpteritoriālās un starpvalstu sadarbības mērķi	25
2.2. Sasniedzamie rezultāti	26
2.3. Inovatīvo risinājumu identificēšana un atbilstības kritēriji to noteikšanai	27
3. Rīcības plāns	28
3.1. Rīcības plāns ELFLA	30
3.1.1. Kritēriju apraksts maksimālās atbalsta intensitātes noteikšanai	31
3.1.2. Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai atbalstītās rīcības	34
3.2. Rīcības plāns EJZF	40
3.2.1. Kritēriju apraksts maksimālās atbalsta intensitātes noteikšanai	41
3.2.2. Eiropas Jūrlietu un Zivsaimniecības fonda atbalstītās rīcības	44
3.3. Cita ārējā finansējuma nepieciešamība un piesaistīšanas novērtējums	44
3.4. Rīcību rezultātu novērtējums	39
4. SVVA Stratēģijas īstenošana un novērtēšana	51
4.1. Vietējās rīcības grupas informācijas tīklu veidošanas apraksts un sadarbības nodrošināšana ar dažādām tās darbības teritorijā esošajām organizācijām	52
4.2. Papildinātības nodrošināšana ar Eiropas Savienības struktūrfondu darbības programmas specifiskajiem atbalsta mērķiem	52
4.3. Projektu vērtēšanas kritēriji un kārtība, t.sk. interešu konflikta novēršana	53
4.4. Stratēģijas īstenošanas uzraudzība un novērtēšana	54
4.5. Stratēģijas īstenošanas organizācija	55
5. Finansējuma sadales plāns	56
PIELIKUMI	58

Tabulu numerācija

1. tabula	Kopsavilkums	4.lpp
2. tabula	Saskaņotība ar VRG darbības teritorijā esošās pašvaldības programmu un sasaiste ar citiem vietējā reģiona attīstības plānošanas dokumentiem.	6.lpp
3. tabula	Vispārējs ģeogrāfisks apskats	9.lpp
4. tabula	Sociālekonomiskais apskats	12.lpp
5. tabula	SVID	17.lpp
6. tabula	Sasniedzamie rezultāti	26.lpp
7. tabula	Inovāciju identificēšanas kritēriji	27.lpp
8. tabula	Rīcības plāns ELFLA	30.lpp
9. tabula	Kritēriju apraksts maksimālai intensitātei ELFLA	31.lpp
10. tabula	Kritēriju apraksts maksimālai intensitātei ELFLA	34.lpp
11. tabula	Rīcības plāns EJZAF	40.lpp
12. tabula	Kritēriju apraksts maksimālai intensitātei EJZAF	42.lpp
13. tabula	Stratēģijas īstenošanas organizācija	57.lpp
14. tabula	Finansējuma sadalījums	58.lpp

LIETOTIE SAĪSINĀJUMI

SVVA	Sabiedrības virzīta vietējā attīstība
ELFLA	Eiropas lauksaimniecības fonds lauku attīstībai
EJZAF	Eiropas jūrlietu, zivsaimniecības un akvakultūras fonds
M	Mērķis
SM	Stratēģiskais mērķis
SAM	Specifiskais atbalsta mērķis
ZVRG	Zivsaimniecības vietējā rīcības grupa
VRG	Vietējā rīcības grupa
KPR	Kurzemes plānošanas reģions
LIZ	Lauksaimniecībā izmantojamā zeme
TIC	Tūrisma informācijas centrs
KLP	Kopējā lauksaimniecības politika
SP	Stratēģiskais plāns
TP	Talsu partnerība
ATR	Administratīvi teritoriālā reforma

KOPSAVILKUMS

Biedrība „Talsu partnerība” ir sagatavojusi sabiedrības virzītu vietējās attīstības stratēģiju, ko īsteno sabiedrības darbības teritorijā, kuru veido Talsu novada 4 pilsētas un 13 pagasti. Stratēģija tiks īstenota piesaistot divu fondu finansējumu:

Eiropas lauksaimniecības fondu lauku attīstībai (ELFLA) tiks apgūts lauku teritorijā - Abavas pagasts, Ārlavas pagasts, Balgales pagasts, Ģibuļu pagasts, Ķūļciema pagasts, Laidzes pagasts, Laucienes pagasts, Lībagu pagasts, Strazdes pagasts, Vandzenes pagasts, Virbu pagasts.

Eiropas jūrlietu, zivsaimniecības un akvakultūras fonda finansējums (EJZAF) tiks apgūts piekrastes teritorijā - Rojas un Mērsraga pagastos. Atbalsts no ELFLA Rojas un Mērsraga pagastos iespējams tikai gadījumā, ja to nevar saņemt no EJZAF fonda.

Biedrībā „Talsu partnerība” ir 22 biedri. Projektu iesniegumu vērtēšanas un lēmumu pieņemšanas procesa īstenošanai ir izveidota lēmējinstītūcija, SVVA Padome atbild par ELFLA un EJZAF programmu ieviešanu, lēmumu pieņemšanu, iesniegumu izskatīšanu, pārstāvniecību tiesvedībās.

SVVA Padomes skaitliskais sastāvs ir 6 pārstāvji – 1 pašvaldību pārstāvis, 3 uzņēmēju pārstāvji (no kuriem 2 zivsaimniecības interešu pārstāvji un 1 – lauksaimnieku interešu pārstāvis), 2 sabiedriskā sektora pārstāvji (no kuriem - 1 sieviešu interešu pārstāvis un 1 jauniešu interešu pārstāvis).

VĪZIJA

Ekonomiski un sociāli aktīva, labiekārtota, sakopta un ikvienam pieejama partnerības teritorija, kas veicina videi draudzīgu un daudzveidīgu iedzīvotāju ekonomisko aktivitāti, nodrošina mūžizglītību un dzimumu līdztiesību, veicina iedzīvotāju savstarpēju sadarbību savas dzīves kvalitātes uzlabošanā.

Stratēģiskie mērķi, rīcības un finansējuma avoti.

1.tabula

	Mērķis/Rīcība	ELFLA	EJZAF
		Atbalsta apmērs (% pret kopējo)	Atbalsta apmērs (% pret kopējo)
M1	Veicināt un stimulēt ilgtspējīgas, daudzveidīgas uzņēmējdarbības vides attīstību un konkurētspēju, atbalstot inovāciju ieviešanu laukos un radot iespējami lielāku pievienoto vērtību.		
ELFLA 1	„Atbalsts uzņēmējdarbības uzsākšanai un attīstībai, jaunu produktu, pakalpojumu radīšanai un attīstīšanai, inovatīvu risinājumu ieviešanai, atbalsts “Lauku biļetes” iniciatīvām”	60	0
ELFLA 2	„Atbalsts produkcijas tirdzniecības vides radīšanai, labiekārtošanai, jaunu tirdzniecības veidu ieviešanai un atpazīstamības tēla veidošanai”		
ELFLA 3	„Atbalsts tūrisma uzņēmējdarbībai”		
M2	Veicināt pievilcīgas dzīves vides un aktīvu lauku kopienu attīstību, atbalstot ilgtspējīgas attīstības iniciatīvas.		
ELFLA 4	„Publiskās infrastruktūras pieejamības uzlabošana un attīstība, sabiedrisko aktivitāšu dažādošana, sabiedrības ierosināto aktivitāšu atbalsts vietējo kopienu attīstībai”	40	0
ELFLA 5	„Ieguldījums mūžizglītības un interešu izglītības attīstībā”		

ELFLA 6	“Atbalsts lauku uzņēmēju un kopienu sadarbības pasākumiem”		
M3	Veicināt ilgtspējīgas un konkurētspējīgas piekrastes teritoriju attīstību, izmantojot zilās ekonomikas piedāvātās iespējas.		
EJZAF1	„Vietējās ekonomikas attīstības un transformācijas veicināšana. Infrastruktūras izveide piekrastes resursu ilgtspējīgai izmantošanai un attīstībai”		
EJZAF 2	„Jūras un piekrastes tūrisma attīstība”		
EJZAF 3	“Piekrastes teritoriju ekosistēmas stiprināšana, dabas un vides resursu saglabāšana un atjaunošana, klimata pārmaiņu mazināšana”	0	51
EJZAF 4	„Piekrastes teritoriju publiskās infrastruktūras pilnveidošana un kultūras mantojuma pieejamība un izmantošana”		
EJZAF 5	“Atbalsts piekrastes uzņēmēju un kopienu sadarbības pasākumiem”		
M4	Veicināt ostu ilgtspējīgu attīstību, infrastruktūras uzlabošanu, pakalpojumu dažādošanu un kapacitātes palielināšanu.		
EJZAF 6	“Piekrastes ostu teritoriju infrastruktūras pilnveidošana, pieejamība un izmantošana”		49

SVVA stratēģijas saskaņotība ar plānošanas dokumentiem.

NAP2027 stratēģiskie mērķi: “Vienlīdzīgas iespējas”, “Produktivitāte un ienākumi”, “Sociālā uzticēšanās”, “Reģionālā attīstība”. Stratēģija izstrādāta atbilstoši reģionālajiem un vietējiem plānošanas dokumentiem. Stratēģijā iekļautā situācijas izvērtēšana un identificētās vajadzības sasaucas ar Talsu novada attīstības programmu 2022.- 2028.gadam, no kā izvēlēti stratēģiskie mērķi un vidēja termiņa prioritātes, ko iespējams sasniegt izmērāmā periodā.

2.tabula

Mērķis (M)	Rīcība (R)	stratēģiskie mērķi (SM)	Talsu novada pašvaldības vidēja termiņa prioritātes (VTP)	Talsu novada pašvaldības rīcības virzieni (RV)
M1 - Veicināt un stimulēt ilgtspējīgas, daudzveidīgas uzņēmējdarbības vides attīstību un konkurētspēju, atbalstot inovāciju ieviešanu laukos un radot iespējami lielāku pievienoto vērtību.	ELFLA 1 – “Atbalsts uzņēmējdarbības uzsākšanai un attīstībai, jaunu produktu, pakalpojumu radīšanai un attīstīšanai, inovatīvu risinājumu ieviešanai, “Lauku biļetes” iniciatīvām”	SM3 - Viedi izmantotos resursos un zaļā domāšanā balstīta ekonomiskā attīstība	VTP - Konkurētspējīga un atpazīstama uzņēmējdarbības vide	RV16 - Uzņēmējdarbības attīstība RV17 - Tūrisms un viesmīlības pakalpojumi
	ELFLA 2 - „Atbalsts produkcijas tirdzniecības vides radīšanai, labiekārtošanai, jaunu tirdzniecības veidu ieviešanai un atpazīstamības tēla veidošanai”			
	ELFLA 3 – “Atbalsts tūrisma uzņēmējdarbībai”			
M2 - Veicināt pievilcīgas dzīves vides un aktīvu lauku kopienu attīstību, atbalstot ilgtspējīgas attīstības iniciatīvas.	ELFLA 4 - „Publiskās infrastruktūras pieejamības uzlabošana un attīstība, sabiedrisko aktivitāšu dažādošana, sabiedrības ierosināto aktivitāšu atbalsts vietējo kopienu attīstībai”	SM2 - Ilgtspējīga un daudzveidīga vide un mobilitāte SM1 - Izglītota, aktīva un radoša sabiedrība	VTP - Mājoklis, vide un mobilitāte VTP - Radoša, enerģiska un veselīga sabiedrība VTP - Pilsoniski aktīva, iekļaujoša, ģimeniska un izglītota kopiena	RV1 – Kopiena RV3 – Kultūrvide RV4 - Kultūrvēsturiskais mantojums RV5 - Sports un aktīvā atpūta RV6 - Veselības aprūpe un veicināšana RV10 - Publiskā ārtelpa

SABIEDRĪBAS VIRZĪTA VIETĒJĀ ATTĪSTĪBAS STRATĒGIJA 2023-2027

				RV15 - Mobilitāte un transporta infrastruktūra
	ELFLA 5 - „Ieguldījums mūžizglītības un interešu izglītības attīstībā”	SM1 - Izglītota, aktīva un radoša sabiedrība	VTP - Radoša, enerģiska un veselīga sabiedrība	RV1 - Kopiena RV2 - Izglītība un prasmes
	ELFLA 6 – Atbalsts lauku uzņēmēju un kopienu sadarbības pasākumiem	SM4 - Efektīva, atvērta pārvaldība un sadarbība	VTP - Pilsoniski aktīva, iekļaujoša, ģimeniska un izglītota kopiena	RV1 - Kopiena
M3 - Veicināt ilgtspējīgas un konkurētspējīgas piekrastes teritoriju attīstību, izmantojot zilās ekonomikas piedāvātās iespējas.	EJZAF1 - „Vietējās ekonomikas attīstības un transformācijas veicināšana. Infrastruktūras izveide piekrastes resursu ilgtspējīgai izmantošanai un attīstībai”	SM3 - Viedi izmantotos resursos un zaļā domāšanā balstīta ekonomiskā attīstība	VTP - Konkurētspējīga un atpazīstama uzņēmējdarbības vide	RV16 - Uzņēmējdarbības attīstība RV17 - Tūrisms un viesmīlības pakalpojumi RV15 - Mobilitāte un transporta infrastruktūra
	EJZAF 2 - „Jūras un piekrastes tūrisma attīstība”	SM2 - Ilgtspējīga un daudzveidīga vide un mobilitāte		
	EJZAF 3 - “Piekrastes teritoriju ekosistēmas stiprināšana, dabas un vides resursu saglabāšana un atjaunošana, klimata pārmaiņu mazināšana”	SM3 - Viedi izmantotos resursos un zaļā domāšanā balstīta ekonomiskā attīstība		RV10 - Publiskā ārtelpa RV12 - Vide un dabas resursi RV13 - Klimatnoturība un enerģētika
	EJZAF 4 - „Piekrastes teritoriju publiskās infrastruktūras pilnveidošana un kultūras mantojuma pieejamība un izmantošana”	SM2 - Ilgtspējīga un daudzveidīga vide un mobilitāte		RV4 - Kultūrvēsturiskais mantojums
	EJZAF 5 – “Atbalsts piekrastes uzņēmēju un kopienu sadarbības pasākumiem”	SM4 - Efektīva, atvērta pārvaldība un sadarbība		RV1 – Kopiena
	M4 - Veicināt ostu ilgtspējīgu attīstību, infrastruktūras uzlabošanu, pakalpojumu dažādošanu un kapacitātes palielināšanu.	EJZAF 6 - “Piekrastes ostu teritoriju infrastruktūras pilnveidošana, pieejamība un izmantošana”	SM3 - Viedi izmantotos resursos un zaļā domāšanā balstīta ekonomiskā attīstība	VTP - Konkurētspējīga un atpazīstama uzņēmējdarbības vide

1. ESOŠĀ SITUĀCIJA

1.1. Darbības teritorija

Biedrības „Talsu partnerība” darbības teritoriju veido Talsu novada teritorija, kurā ietilpst Talsu pilsēta, Sabiles pilsēta, Stendes pilsēta, Valdemārpils pilsēta, Abavas pagasts, Ārlavas pagasts, Balgales pagasts, Ģibuļu pagasts, Ķūļciema pagasts, Mērsraga pagasts, Laidzes pagasts, Laucienes pagasts, Lībagu pagasts, Strazdes pagasts, Rojas pagasts, Vandzenes pagasts, Virbu pagasts.

1.1.1. Vispārējs ģeogrāfisks apskats.

3.tabula

Rādītāji	Secinājumi
Teritorijas platība un izvietojums	
Biedrības “Talsu partnerība” darbības teritorija atrodas Talsu novadā un robežojas ar Talsu novada Valdgailes, Īves un Lubes pagastiem, Tukuma, Kuldīgas un Ventspils novadiem. Biedrības darbības teritorijā ir 61,02 km gara Rīgas jūras līča piekraste, kur atrodas Rojas pagasts ar 43,76 km un Mērsraga pagasts ar 17,26 km garu jūras robežu. Biedrības kopējā teritorijas platība ir 2022,49 km ² .	Nav nepieciešams.
Teritorijas veids	
Talsu novada teritoriju aizņem 59 %, meža teritorijas un krūmu platības; 27 % teritorijas aizņem lauksaimniecības zemes. Novada teritorija raksturojas ar ainavu dažādību. Teritorijā redzami līdzenumi, pauguraines, mežu, purvu, lauku ainavas, pļavas un atmatas. Rojas pagasta piekrastē atrodas smilšainās un akmeņainās pludmales, savukārt Mērsraga pagasta teritorija raksturojas ar ainavu daudzveidību – jūrmala, ezeraine un purvaine, lagūnas, līdzenuma ainava, Baltijas jūras, agrākās Litorīnas jūras atstātas apmežotas kāpu joslas, lauku apbūves ainavas, urbanizētas ainavas un zeltainām kvarca smiltīm klātas pludmales.	Nemot vērā teritorijas dažādību un pieejamos resursus, nepieciešams attīstīt dažādu nozaru uzņēmējdarbību (lauksaimniecisko un zivsaimniecības produktu ražošanu un pārstrādi, mežsaimniecības, tūrisma pakalpojumi, piekrastes tūrisms, viesmīlības, ēdināšanas u.c. pakalpojumu nozares).
Dabas resursi	
Talsu novads ir bagāts ar smilts, smilts-grants resursiem un kūdras resursiem. Novadā ir sastopami arī sapropeļa saldūdens kaļķu, kā arī dolomīta un māla resursi. Smilts un grants atradnes un prognozēto krājumu laukumi atrodas, galvenokārt, novada centrālajā un austrumu daļā. Piekrastē nozīmīgs resurss ir mežs, jūra un Engures ezers.	Jāplāno kādā veidā racionālāk izmantot pieejamos dabas resursus uzņēmējdarbības attīstīšanai, tūrisma nozares attīstībai, brīvā laika

	pavadīšanai, lai ikviens iedzīvotājs vai viesis var justies gaidīts.
Dabas mantojuma objekti	
Talsu novadā ir vairākas nozīmīgas, īpaši aizsargājamas dabas teritorijas. Iekšzemē tie ir dabas parks „Abavas ieleja” un „Talsu pauguraines dabas parks”, kas ir iekļauti īpaši aizsargājamo teritoriju kopā Natura 2000. Talsu novadā 6% no visas platības aizņem īpaši aizsargājamās dabas teritorijas. Piekrastes pagastos atrodas dabas liegumi <i>Ģipka</i> un <i>Ģipkas lankas</i> , kas iekļauti „Natura 2000” Eiropas nozīmes aizsargājamo dabas teritoriju sarakstā. Šeit atrodas arī dabas pieminekļi <i>Kaltenes krasta veidojumi</i> un <i>Kaltenes kalvas</i> , dabas parks <i>Engures ezers</i> – 3337,8 ha jeb 30,6%. (izvērstu informāciju sk.Pielikums nr.3).	Lai veicinātu dabas un vides resursu aizsardzību, saglabāšanu, vairošanu un izmantošanu, iesaistīt uzņēmējus, nevalstiskās organizācijas un pašvaldības sadarbības veidošanai.
Kultūrvide. Kultūras mantojuma objekti	
Katrā Talsu novada pagastā ir vairākas kultūrvēsturiski ievērojamas vietas, piemēram, Nurmuižas viduslaiku pils un baznīca Laucienes pagastā, Māras kambaru alas, Pastendes muiža Ģibuļu pagastā, Talsu mācītājmuiža un K.Amendās atdusas vieta Laidzes pagastā, Pedvāles Brīvdabas mākslas muzejs Abavas pagastā. Rojas pagastā atrodas 6 valsts aizsargājami kultūras pieminekļi – Pūrciema apmetne, Kancele Kaltenes luterāņu baznīcā, ērģeles Kaltenes luterāņu baznīcā, Baķu baznīcas kalns (kulta vieta), Tromeļa pils (viduslaiku nocietinājuma vieta), Rojas senkapi, Mērsraga pagastā Ērģeles Mērsraga luterāņu baznīcā, Mērsraga bāka. Novadā kopumā atrodas 258 valsts aizsargājami kultūras pieminekļi. Rojas pagastā atrodas 7 valsts aizsargājami kultūras pieminekļi. Mērsraga pagastā atrodas 3 valsts aizsargājami kultūras pieminekļi. Talsu novada teritorijā atrodas arī 3 pilsētībūvniecības pieminekļi (Sabiles, Talsu, Valdemārpils pilsētu vēsturiskie centri). Talsu novadā kopumā ir 24 kultūrvietas, t.sk. biedrības “Talsu partnerība” darbības teritorijā ir 4 brīvā laika pavadīšanas centri, Rojas Kultūras centrs, Sabiles mākslas, kultūras un tūrisma centrs, 6 tautas nami, 5 kultūras nami, 3 saieta nami, 3 muižas, darbojas amatiermākslas kolektīvi, 31 bibliotēka, 3 muzeji (Talsu novada muzejs, Latvijas Lauksaimniecības muzejs “Kalēji”, Rojas Jūras zvejniecības muzejs un filiāle Kaltenē, kino “Auseklis”).	Nepieciešams veicināt kultūrvēsturiskā mantojuma aizsardzību, kultūrvides saglabāšanu, lietderīgu izmantošanu, iesaistot uzņēmējus, nevalstiskās organizācijas un pašvaldības sadarbības veidošanai.
Būtiskākie apdzīvojuma un attīstības centri	
No 2021. gada 1. jūlija Talsu novada administratīvo teritoriju, kas ir sestā lielākā pašvaldības teritorija Latvijā, t.sk. biedrības “Talsu partnerība” darbības teritoriju veido četras pilsētas – Talsi, Sabile, Stende un Valdemārpils, un 13 pagasti – Abavas, Ārlavas, Balgales, Ģibuļu, Ķūļciema, Laidzes, Laucienes, Lībagu, Mērsraga, Rojas, Strazdes, Vandzenes, Virbu. Administratīvais centrs ir Talsi.	Iedzīvotāji pamatā koncentrējas uz novadu un pagastu centriem, tādēļ nepieciešams attīstīt teritorijā esošos ciemus, veicināt iedzīvotāju piederības izjūtu savai teritorijai, savam pagastam.

Uzņēmējdarbība

Talsu novadā populārākās nozares ar lielāko gada apgrozījumu sadalījumā pa darbības veidiem ir graudaugu (izņemot rīsu), pākšaugu un eļļas augu sēklu audzēšana, dzīvojamo un nedzīvojamo ēku būvniecība, kravu pārvadājumi pa autoceļiem, zivju, vēžveidīgo un mīkstmiešu pārstrāde un konservēšana, mazumtirdzniecība nespecializētajos veikalos, kuros galvenokārt pārdod pārtikas preces, dzērienus vai tabaku; jauktā lauksaimniecība (augkopība un lopkopība). Talsu novada teritorijā pieejamas vairāk kā 160 naktsmītnes - viesu mājas, brīvdienu mājas, kempingi un atpūtas kompleksi, gan apartamenti, kā arī telšu vietas. Sabiedriskās ēdināšanas ziņā Talsu novadā ir vairāk kā 50 ēdināšanas vietas (kafejnīcas, restorāni u.tml.).

Talsu novads ir liels un dabas resursiem bagāts novads. Šeit darbojas dažādas nozares, kam nepieciešams atbalsts.

Tūrisms un publiskā ārtelpa

Baltijas jūras un Rīgas jūras līča piekraste, Rojas Jūras zvejniecības muzejs, Kaltenes dabas taka, Mērsraga bāka, pilsētu vecpilsētas, Pedvāles mākslas parks, Talsu pauguraine, Engures ezers, Usmas ezers ar ko robežojas novads u.c. populāru tūrisma objekti. Teritoriju šķērso divi starptautiski velomaršruti – EuroVelo 10 (Apkārt Baltijas jūrai) un Eurovelo 13 (Dzelzs priekškara maršruts). Teritoriju šķērso Eiropas garās distances pārgājienu maršruts gar Baltijas jūras piekrasti – “Jūrtaka” un “Mežtaka” (šķērso Abavas pagasta teritoriju). Talsu novadā nozīmīgu lomu publiskajā ārtelpā ieņem piejūras teritorija – Lībiešu krasts, kas ietver piekrastes teritoriju no Ovišiem līdz Ģipkai.

Piekraste ir viens no nozīmīgākajiem resursiem, kas ir magnēts tūristiem un novada viesiem. Piekrastē jau šobrīd ir attīstīta viesmīlības tūrisma nozare, tomēr pieprasījums pēc dažādības un inovatīviem risinājumiem nosaka vajadzību pēc tūrisma pakalpojumu dažādošanu. Atbalsts nepieciešams gan piekrastes, gan lauku tūrisma attīstībai un dažādošanai.

1.1.2. Sociālekonomiskais aspekts.

Līdz 2021.gada administratīvi teritoriālajai reformai biedrības “Talsu partnerība” darbības teritorijā ietilpa Talsu novads (izņemot Lubes, Īves un Valdgales pagasti), Rojas un Mērsraga novadi. Pēc administratīvi teritoriālās reformas Talsu novads kļuva par sesto lielāko novadu Latvijā, kurā apvienojās Rojas, Mērsraga un Dundagas novadi.

Talsu novadā uz 2023.gada sākumu reģistrēti 31 984 iedzīvotāji. Vidējais iedzīvotāju skaits pagastos ir 1530 iedzīvotāji, četros pagastos (Lube, Īve, Ķūļciems, Strazde) iedzīvotāju skaits ir zemāks par 400 iedzīvotājiem.

Biedrības “Talsu partnerība” darbības teritorijā iedzīvotāju skaita ziņā vismazākie pagasti uz 2022.gada sākumu ir Strazdes (330 iedzīvotāji) un Ķūļciema pagasti (314 iedzīvotāji).

Biedrības darbības teritorijā (2021.g.dati) iedzīvotāju vidējais vecums ir 43 gadi, sadalījums pa galvenajām vecuma grupām: 15% no iedzīvotājiem ir jaunieši jeb darbaspējas vecumu nesasnējušie, 61% no visiem ir darbaspējas vecumā, bet 24% - darbaspējas vecumu pārsniegušie iedzīvotāji. Demogrāfiskās slodzes rādītājs biedrības darbības teritorijā – 593 .

Iedzīvotāju skaits pēc nacionālās sastāva un valstiskās piederības biedrības darbības teritorijā ir viendabīgs – aptuveni 93 % no visiem iedzīvotājiem ir latvieši.

4.tabula

Rādītājs	Rezultāti	Secinājumi
Iedzīvotāju skaits VRG darbības teritorijā Datu avots - (PMLP) www.pmlp.gov.lv	2021.gadā - 32745 2022.gadā – 32208 2023.gadā - 31984	Iedzīvotāju skaits samazinās. Iemesli tam ir dažādi, tomēr būtiskākais no tiem ir ekonomiskā un pakalpojumu pieejamības situācija lauku reģionos. Joprojām ir tendence cilvēkiem darbaspējas vecumā pārcelties tuvāk novada centram vai lielajām pilsētām.
Iedzīvotāju skaits līdz darbaspējas vecumam Datu avots - (PMLP) www.pmlp.gov.lv	2020.gadā - 4802 2021.gadā – 4762 2022.gadā – 4685	Iedzīvotāju skaitam līdz darbaspējas vecumam ir tendence samazināties, kas saistīts ar izglītības pieejamību, kvalitāti un turpmākajām darba iespējām, Arvien mazāk pusaudžu un jauniešu vēlas iesaistīties sabiedriskajās aktivitātēs, pilsoniskās sabiedrības veidošanās procesos. Joprojām nepieciešams motivēt jauniešus iesaistīties kā sabiedriskās aktivitātēs, tā izglītības, prasmju attīstīšanā, nepieciešams veicināt jauniešu nodarbinātību, atbalstot inovatīvas idejas un risinājumus.
Iedzīvotāju skaits darbaspējas vecumā	2020.gadā - 20248 2021.gadā - 19861 2022.gadā - 20624	Skatoties uz trīs gadu datiem, secināms, ka kopumā iedzīvotāju skaits darbaspējas vecumā būtiski nemainās. 2021.gada samazinājums ir saistīts ar covid-19 pandēmiju,

Datu avots - (PMLP) www.pmlp.gov.lv		kad dažas nozares vēl nevarēja darboties, savukārt pieaugums 2022.gadā nedaudz saistīts ar Ukrainas krīzi, kad arī Talsu novadā ieradās ukraiņu bēgļi. Ņemot vērā nelielo, tomēr pozitīvo tendenci, nepieciešams turpināt sniegt atbalstu mazo un vidējo uzņēmumu radīšanā vai attīstīšanā, atbalstīt inovatīvas idejas un risinājumus, tādā veidā nodrošinot pievienoto vērtību un produktivitāti, kas radītu jaunus pakalpojumus un iespējas saņemt/maksāt labāku atalgojumu.
Iedzīvotāju skaits pēc darbības vecuma. Datu avots - (PMLP) www.pmlp.gov.lv	2020.gadā - 7974 2021.gadā - 8122 2022.gadā – 6903	Iedzīvotāju skaitam pēc darbības vecuma ir tendence samazināties. Nepieciešams veidot kvalitatīvu dzīves vidi, pakalpojumu pieejamību.
Demogrāfiskā slodze Datu avots - (CSP stat.gov.lv; visa Talsu novada teritorija)	2020.gadā – 621 2021.gadā – 593 2022.gadā – 599	Demogrāfiskā slodze ir ar negatīvu rādītāju, ir tendence samazināties, no 2022.gada nedaudz palielinās uz pozitīvo pusi. Lai nodrošinātu pozitīvu rādītāju, nepieciešams veidot drošu un attīstītu dzīves un darba vidi, nodrošināt iespējami vienlīdzīgākus apstākļus.
Tūrisma pakalpojums: Nakstmītnu skaits iekšzemē. Datu avots: Talsu novada pašvaldība, https://www.talsunovads.lv/lv/dokumentu-katalogs/talsu-novada-turisma-attistibas-plans-2022-2025-gadam	2022.gads - 51	Rādītājs parāda vienu gadu, jo līdz tam pieejamā informācija neatspoguļoja situāciju. Salīdzinot datus, redzams, ka nakstmītnu skaits ir lielāks piekrastē, bet gultasvietu skaits lielāks iekšzemē. Tas skaidrojams ar to, ka piekrastē pieejamās nakstmītnes nav lielam skaitam cilvēku, vidēji tie ir 2-3 viesu namiņi ar 2 līdz 4 gultasvietām. Iekšzemē šo rādītāju palielina tas, ka nakstmītnes ir izveidotas pašvaldības kultūrvēsturiskajās ēkās (Spāres muiža, Strazdes muiža). Nepieciešams sniegt atbalstu tūrisma pakalpojumam ar pievienoto vērtību.
Gultas vietu skaits iekšzemē Datu avots: Talsu novada pašvaldība, https://www.talsunovads.lv/lv/dokumentu-katalogs/talsu-novada-turisma-attistibas-plans-2022-2025-gadam	2022.gads - 1175	
Tūrisma pakalpojums: Nakstmītnu skaits piekrastē (Rojas, Mērsraga pagasti). Datu avots: Talsu novada pašvaldība, https://www.talsunovads.lv/lv/dokumentu-katalogs/talsu-novada-turisma-attistibas-plans-2022-2025-gadam	2022.gads - 64	
Gultas vietu skaits piekrastē. Datu avots: Talsu novada pašvaldība,	2022.gads - 1141	

<p>https://www.talsunovads.lv/lv/dokumentu-katalogs/talsu-novada-turisma-attistibas-plans-2022-2025-gadam</p>		
<p>Aktīvo uzņēmumu skaits VRG darbības teritorijā.</p> <p>Datu avots – www.lursoft.lv/statistika.lursoft.lv/</p>	<p>2020.gadā - 680 2021.gadā - 690 2022.gadā - 860</p>	<p>Aktīvo uzņēmumu skaits ir pieaudzis, kas norāda pozitīvu tendenci. Nepieciešams atbalstīt esošo uzņēmumu darbību kā arī veicināt jaunu uzņēmumu veidošanu. Tādā veidā būs pieaugusi iedzīvotāju nodarbinātība un paaugstināta dzīves kvalitāte.</p>
<p>Bezdarba līmenis pret darbspējīgā vecumā esošajiem</p> <p>Datu avots – www.nva.gov.lv Dati iegūti pa novadiem nevis pagastiem.</p>	<p>2020.gadā – 5,9 2021.gadā – 5,6 2022.gadā – 4,4</p>	<p>Bezdarba līmenim ir tendence samazināties, tādēļ turpmāk īpaša uzmanība jāvērs uzņēmējdarbības atbalstam. Nepieciešams sniegt lielāku atbalstu sievietēm un jauniešu uzņēmējdarbības attīstībai.</p>
<p>Jauniešu (15-39) bezdarba līmenis</p> <p>Datu avots – www.nva.gov.lv</p>	<p>2020.gadā – 2,5 2021.gadā – 2,3 2022.gadā – 2,0</p>	<p>Salīdzinot ar 2020.gadu ir tendence samazināties. Nepieciešams vairāk risināt jauniešu nodarbinātības jautājumus.</p>
<p>Būtiskākās uzņēmējdarbības nozares pēc to apgrozījuma.</p> <p>Datu avots – www.lursoft.lv/statistika.lursoft.lv/ www.talsunovads.lv, dati iegūti no plānošanas dokumentiem</p>	<p>2020. - 2022.gados: Mežizstrāde; Kokapstrāde; Kūdras un grants ieguve; Lauksaimniecības produktu pārstrāde un ražošana; zivsaimniecība u.c. jūras ekonomikas nozares; tūrisma nozare; Pakalpojumu nozare.</p>	<p>Uzņēmumu darbība cieši saistīta ar vietējiem dabas resursiem. Lielākie uzņēmumi ir arī nozīmīgākie darba devēji privātajā sektorā: kokapstrāde - SIA "Vika Wood", SIA "SBE Latvia LTD."; kūdras ieguve - SIA "Pindstrup Latvia", ceļu būvniecība - SIA "Talce", piena pārstrāde - AS "Talsu Piensaimnieks", degvielas mazumtirdzniecība - SIA "Lateva", mežizstrāde - SIA "Krauzers", SIA "Priedes AG", pasažieru sauszemes pārvadājumi - AS "Talsu autotransports", mazumtirdzniecība - SIA "O.Bāres būvmateriāli", zivsaimniecība - SIA „Līcis 93”, SIA „Zvejnieku saimniecība Irbe”, A/s „Banga”.</p>
<p>Rīcības grupas teritorijā reģistrēto nevalstisko organizāciju skaits</p> <p>Datu avots – www.lursoft.lv/statistika.lursoft.lv/ VRG datu bāze</p>	<p>2018.gadā - 152 2021.gadā - 150 2022.gadā - 147</p>	<p>Nevalstisko organizāciju skaitam ir tendence samazināties, kas norāda uz iedzīvotāju nevēlēšanos iesaistīties sabiedriskajos procesos. Nepieciešams atbalstīt aktīvo iedzīvotāju iesaistīšanos sabiedriskajās aktivitātēs, pilsoniskas sabiedrības veidošanas</p>

		aktivitātēs, savas kopienas aktivitātēs u.c. sabiedrībai būtisku jautājumu risināšanā.
Papildu ZVRG: Rojas un Mērsraga pagasti		
Zivsaimniecības uzņēmumu skaits Datu avots = www.pvd.gov.lv www.vid.gov.lv	2014.gadā - 12 2022.gadā - 13	Arvien grūtāk iesaistīt jaunus cilvēkus zivsaimniecības nozarē, tādēļ nepieciešams atbalstīt inovatīvus ilgtspējīgas zilās ekonomikas attīstības risinājumus un pakalpojumus uzņēmumu darbības uzsākšanai un attīstīšanai. Jāmotivē uzņēmumiem ieviest jaunās tehnoloģijas, aprites ekonomikas pasākumu, Līdz ar visu jauno pakalpojumu ienākšanu tirgū, nepieciešams atbalsts jauno zvejnieku apmācībām, prasmju un kapacitātes paaugstināšanai.
Zivsaimniecībā nodarbināto skaits. Datu avots = www.vid.gov.lv	2020.gadā - 566 2021.gadā - 568	Analizējot datus, nodarbināto skaits zivsaimniecībā ir nedaudz pieaudzis, nepieciešams atbalstīt zivju nozares pārstāvjus, motivējot radīt inovatīvus pakalpojumus, paplašinot produkcijas noieta tirgu, palielinot darba samaksu. Būtiski ir popularizēt gan zivju produkciju, gan piekrastes zvejniecības un pārstrādātāju arodu. Īpaši būtiski ir iesaistīt jauno paaudzi.

1.1.3. VRG darbības teritorijas pamatojums

Biedrība “Talsu partnerība” aptver gandrīz visu Talsu novada teritoriju, izņemot 5 pagastus (Lube, Īve, Valdgale, Dundaga, Kolka). Līdz 2021.gada administratīvi teritoriālajai reformai, biedrības darbības teritoriju veidoja 3 novadi, kas kļuvuši par pagastiem, bet kurus joprojām vieno vēsturiskās, ekonomiskās un funkcionālās saites.

Biedrība “Talsu partnerība” dibināta 2004.gadā, 14 autonomi pagasti, kas pēc 2021.gada ATR veido Talsu novadu. Biedrībā ir 22 biedri, kas pārstāv dažādas nozares – uzņēmēji, nevalstiskās organizācijas, privātpersonas.

Biedrības teritoriju vieno viens novada administratīvais centrs, Talsu pilsēta, kurā pamatā pieejami lielākā daļa pakalpojumu. Jau vēsturiski ir izveidojies, ka lielākais novada iedzīvotāju skaits strādā, apmeklē un izmanto ikdienas, sabiedrisko aktivitāšu, kultūras un sporta pakalpojumus tieši novada centrā. Tādēļ nedrīkst pazaudēt līdzsvaru kopējā attīstībā un jāpalīdz attīstīt nodarbinātību, pievilcīgu publisko vidi un vēlmi mūsu novadu apmeklēt arī viesiem un tūristiem. Ar biedrības “Talsu partnerība” atbalstu izveidotas, sakārtotas un atbalstītas daudzas ieceres un vajadzības. Atbalstu saņēmuši gan uzņēmēji, gan piekrastes zvejnieki, sabiedriskās organizācijas un pašvaldība. Šobrīd biedrība “Talsu partnerība” ir nozīmīgs vietējo iedzīvotāju ideju un vajadzību uzklaušītājs un atbalstītājs, tādēļ arī turpmāk nepieciešams stiprināt un atbalstīt sabiedrībai nozīmīgas vajadzības.

Ekonomiskās saites.

Talsu novada ekonomiskā attīstība ir saistīta ar bagāto esošo dabas resursu izmantošanu tautsaimniecībā. Mežu platības, lauksaimniecības zemes, jūras un iekšējo ūdeņu bagātība ir veicinājusi kokapstrādes, lauksaimniecības un zivsaimniecības attīstību visā partnerības teritorijā. Būtisks ekonomiskās situācijas veicinātājs ir Talsu novadā esošais dzelzceļš, no kura stacijas Stendes pilsētā tiek eksportēti kokmateriāli gan uz Mērsraga ostu, gan no ostas uz Stendes staciju. Rojas osta nodrošina piekrastes zvejnieku kuģu un arī jahtu piestātnes. Rojā atrodas gan lielie zivju produkcijas pārstrādātāju uzņēmumi, gan mājražotāji. Savu darbību Kaltenē veiksmīgi attīsta nelieli uzņēmēji tūrisma, akvakultūras, zivju pārstrādes un pakalpojumu nozarēs. Lauksaimniecība pamatā ir attīstīta novada iekšzemē, tomēr arī piekrastes pagastos lauksaimniecība ir būtiska tautsaimniecības nozare. Arvien plašāku atsaucību gūst mājražošana, tiek ražota piens, gaļas, zivju, dārzeņu produkcija u.c. dabas produktu izstrādājumi. Jūras zvejniecība un zivsaimniecības produktu pārstrāde pamatā bāzējas Rojas un Mērsraga pagastos, tomēr zivsaimniecības produkcijas pārstrāde notiek arī iekšzemes teritorijās (Laucienes pagasts, Talsu pilsēta). Nepieciešams sniegt atbalstu sieviešu uzņēmējdarbības un jauniešu iniciatīvu veicināšanai, kas vienlīdzīgas iespējas ikvienam sabiedrības pārstāvim.

Talsu novads ir zaļš, ainavisks, bagāts ar kultūrvēsturisko mantojumu, dabas bagātībām, urbanizācijas neskarts, šeit vēsturiski kā viena no svarīgākajām uzņēmējdarbības jomām ir tūrisms. Novada iekšzemes teritorijā atrodas Abavas senlejas dabas parks, Talsu pauguraines dabas parks, kas ir iecienītas tūrisma atpūtas vietas – Abavas upe, dabas takas, mazie ezeriņi, atpūtas vietas. Piekrastes teritorijās, Rojas un Mērsraga pagastos, attīstās piekrastes tūrisms – dabas un pastaigu takas, braucieni pa Rojas upi ar laivām, atpūtas vietas, piejūras pļavas Mērsragā.

Ņemot vērā iespēju daudzveidību un tūrisma piedāvājuma sezonālo raksturu, turpmāk vairāk nepieciešams atbalstīt iekšzemes, jūras un piekrastes tūrisma ar pievienoto vērtību, tūrisma formu, kas ir cieši saistīta ar mājražošana (zivsaimniecības produkcija un tūrisma atpūtas vietas, lauksaimniecības produkcija un tūrisma atpūtas vietas, dabas takas u.c.).

Jāmotivē izmantot ilgtspējīgas zilās ekonomikas piedāvātās iespējas, attīstot videi un klimatam draudzīgas tehnoloģijas, aprites ekonomikas pasākumus.

Funkcionālās saites.

Talsi vēsturiski ir bijis apriņķa, rajona un tagad novada centrs, kurā atrodas pamatā visi nepieciešamie pakalpojumi, tirdzniecības vietas, kultūras, sporta, izglītības un brīvā laika pavadīšanas iestādes. Laika gaitā ir mainījušies pakalpojumi, to pieejamība un ģeogrāfiskais plašums. Daudzi pakalpojumi ir nodrošināti attālināti, bet joprojām pamatvajadzības pieejamas Talsu pilsētā, ko iedzīvotāji turpina izmantot.

Sobrīd funkcionālās saites vairs nav tikai bijušo novadu, tagad pagastu ietvaros, iedzīvotāji izmanto tuvumā esošās pašvaldības (Ventspils, Tukums, Kuldīga) kā vietu kur strādāt un arī atpūsties. Tādēļ ir ļoti būtiski sadarbībā ar pašvaldību, uzņēmējiem, sabiedrisko sektoru attīstīt uzņēmējdarbību, pakalpojumu kvalitāti un pieejamību, iesaistīt iedzīvotājus savas dzīves vides uzlabošanā.

Talsu pilsētā atrodas Ziemeļkurzemes reģionālās slimnīca Talsu filiāle, kas ir tuvākā ārstniecības iestāde partnerības teritorijā.

Fiziskās saites.

Talsu novadam ir attīstīts ceļu tīkls, kas savieno visus pagastus, ir pieejams jūras krasts, kas VRG teritorijā 61 km garumā vieno Rojas un Mērsraga novadus.

Vēsturiskās saites.

Biedrības „Talsu partnerība” teritorija pamatā tika izveidota bijušajā Talsu rajona teritorijā. Talsu rajons pēc 2009.gada administratīvi teritoriālās reformas sadalījās četros novados - Talsu, Rojas, Mērsraga un Dundagas novados, no kuriem trīs novadi (izņemot Talsu novada trīs pagastus – Īve, Lube, Valdgale) iekļāvās biedrības „Talsu partnerība” darbības teritorijā.

Pēc 2021.gada ATR, izveidojās Talsu novads apvienojot Rojas, Mērsraga un Dundagas novadus. Biedrības “Talsu partnerība” darbības teritorija ir Talsu novads, izņemot Valdgales, Īves, Lubes, Kolkas un Dundagas pagastus. Vēsturiskās saites nekur nav zudušas, joprojām iedzīvotāji izmanto strādāt un atpūsties neatkarīgi no administratīvo robežu esamības. Sadarbība dažādos līmeņos turpinās ne tikai iedzīvotājiem, uzņēmējiem un pašvaldībai, bet arī biedrībai “Talsu partnerība” ar biedrību “Ziemeļkurzemes biznesa asociācija”.

1.2. Partnerības principa nodrošināšana

Teritoriālā pārstāvniecība

Biedrība “Talsu partnerība” teritorija ietver Talsu novada 4 pilsētas – Talsi (novada centrs), Stende, Sabile, Valdemārpils un 13 pagasti - Abavas pagasts, Ārlavas pagasts, Balgales pagasts, Ģibuļu pagasts, Ķūļciema pagasts, Laidzes pagasts, Laucienes pagasts, Lībagu pagasts, Mērsraga pagasts, Strazdes pagasts, Rojas pagasts, Vandzenes pagasts un Virbu pagasts.

Biedrībā darbojas 22 biedri. Biedrības pārvaldes struktūru veido – kopsapulce, padome, valde un administratīvais personāls. Biedrības augstākā pārvaldes institūcija, saskaņā ar biedrības statūtiem ir Biedru kopsapulce. Valde ir biedrības pārvaldes institūcija, kura organizē biedrības darbību. Valde sastāv no 3 valdes locekļiem.

Padome ir biedrības pārvaldes institūcija, kura nodrošina SVVA stratēģijas ieviešanu, projektu iesniegumu vērtēšanas un lēmumu pieņemšanas procesa īstenošanu biedrības darbības teritorijā. Padome atbild par lēmumu pieņemšanu, iesniegumu izskatīšanu, pārstāvniecību tiesvedībās. Padomes pārstāvji, kas piedalās lēmumu pieņemšanā par projektu konkursu rezultātu apstiprināšanu, ir valsts amatpersonas.

Padomes sastāvs ir seši padomes pārstāvji.

Mērķa grupu pārstāvniecība.

- 1) lauku sieviešu intereses – 1 pārstāvis;
- 2) jauniešu intereses – 1 pārstāvis;
- 3) uzņēmēju un lauksaimnieku intereses - 1 pārstāvis;
- 4) uzņēmēju un zivsaimnieku intereses - 2 pārstāvji;
- 5) pašvaldību intereses - 1 pārstāvis.

Biedrības padomē ir viena novada pašvaldību pārstāvis, bet lēmumu pieņemšanas līmenī publisko interešu pārstāvjiem nav vairāk kā 49% balsstiesību.

1.3. Teritorijas SVID analīze

Biedrība “Talsu partnerība” iedzīvotāju viedokļus un vajadzības noteica ar dažādām metodēm, veicot divas aptaujas sociālajos tīklos, rīkojot 5 fokusa-darba grupas, 12 iedzīvotāju darba grupas (aptverot lielāko daļu pagastus) un, kurās tikās ar pašvaldības un piekrastes pārstāvjiem, uzņēmējiem un sabiedriski aktīvajiem iedzīvotājiem. Kopējais iesaistīto aktīvo iedzīvotāju skaits, kas iesaistījās SVVA sagatavošanas procesā ir 310 iedzīvotāji. Tabulā atspoguļoti būtiskākie punkti, plašāka informācija pieejama 1.pielikumā.

5.tabula

STIPRĀS PUSES	VĀJĀS PUSES (VAJADZĪBAS)	IESPĒJAS	DRAUDI
<p><u>VRG teritorijas dabas bagātības, vides resursu, apdzīvoto vietu un cilvēkresursu potenciāls:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ○ 4 pilsētas , t.sk.novada centrs – Talsi, 13 pagasti +pagastu centri. ○ Nodrošināta daudzveidīga sociālo pakalpojumu sniegšana, alternatīvie sociālie pakalpojumi. ○ Bagāta kultūras dzīve, spēcīgi amatieru mākslas kolektīvi. ○ Sporta infrastruktūra un pasākumi. ○ Aktīvās organizācijas un uzņēmēji. ○ Bērnu un jauniešu centru aktīvā darbība. ○ Bagāts kultūrvēsturiskais mantojums un kultūras pieminekļi visā partnerības 	<ul style="list-style-type: none"> ○ VRG Iedzīvotāju skaita samazināšanās. ○ Nepiedalīšanās kopienas stiprināšanas pasākumos ○ Nepietiekama iesaistīšanās novadu dzīvē. <p><u>Nosaka Vajadzību pēc:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Kopienas stiprināšanas pasākumi – iedzīvotāju tikšanās, padomes, iesaiste pašvaldības procesos. ○ Brīvā laika pavadīšanas iespēju dažādošanai nepietiekama materiālā bāze un aprīkojums, aktivitāšu dažādošana. ○ Pieejamas un drošas vides izveide vai uzlabošana (velo celiņi, apgaismojums, skeitparki, aktīvās atpūtas laukumi, publiskās peldvietas, publiskās labierīcības, tirgošanās vietu ierīkošana. 	<p><u>Priekšlikumi VRG lauku teritoriju iespējām:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Veicināt pilsoniskas sabiedrības attīstību. ○ Attīstīt sadarbību ar pašvaldību, organizējot kopīgas tikšanās. ○ Tuvāko pagastu savienošanai ar novada centru – velo celiņu izbūve. ○ Esošo kultūrvēsturisko objektu, muižu saglabāšana un turpmāka attīstīšana kā tūrisma objekti. ○ Bērniem, pusaudžiem un jauniešiem draudzīga vide (bērnu, sporta, aktīvās atpūtas laukumi, centri). ○ Uzņēmēju savstarpējā kopdarbība, attīstot un pilnveidojot plašu, daudzveidīgu tūrisma pakalpojumu. 	<p><u>Iedzīvotāju tikšanās un aptauju laikā būtiski draudi netika identificēti, tomēr būtiskākais ir:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Iedzīvotāju intereses trūkums par jebkuru nozari, kūtri, noslēgti, pasīvi cilvēki. ○ Nepieciešams teritoriāli līdzsvarots finansējuma ieguldījumu atbalsts. ○ Zivsaimniecības nozares uzņēmēji darbojas tikai vienā nozarē, būtu nepieciešams atbalsts darbību dažādošanai. ○ Iedzīvotāju fiziskās veselības pasliktināšanās un neveselīgu paradumu izplatība jauniešu grupās ○ Visu sabiedrības resursu nepilnvērtīga izmantošana

<p>teritorijā. Unikāli novadpētniecības materiāli bibliotēkās.</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Uzņēmējdarbības vide VRG teritorijā. ○ Partnerības teritorijā labi attīstītas dažādas tautsaimniecības nozares. ○ Attīstīti tūrisma pakalpojumi. ○ Talsu novadu šķērso starptautiski nozīmīgs autoceļš A10/E22 un dzelzceļš. ○ Nelieli attālumi līdz Ventpils un Rīgas ostām, Mērsraga un Rojas ostām. ○ Mazās ostas Rojas un Mērsraga novados. ○ Esošo uzņēmumu darbība, vēlme un interese attīstīties. 	<ul style="list-style-type: none"> ○ Kultūrvēsturisko vietu sakārtošana, atjaunošana, pielāgošana. ○ Jaunu iedzīvotāju piesaiste – pievilcīgas vides radīšana ģimenēm ar bērniem. ○ Darba vietu radīšana – veicināt pievilcīgas vides radīšanu uzņēmējiem, degradēto teritoriju/ēku pielāgošana uzņēmēju vajadzībām ○ Vides pieejamības nodrošināšana (skolām, bibliotēkām, pārvaldēm, kultūrvietām u.c.) ○ Dažādu pakalpojumu pieejamības nepieciešamība visā VRG teritorijā (vismaz pilsētās un lielākajos pagasta centros). ○ Piekrastē esošo dabas, dzīvesvides, kultūrvides un infrastruktūras resursu izmantošana un attīstība (Ostu attīstība, Jūras Vēja parku atbalsta bāze, Jūras satiksmes attīstība, piekļuve labiekārtotām pludmalēm). ○ Labvēlīgi nosacījumu vietējiem mazajiem zvejniekiem. ○ Plānveidīga piekrastes koncepta attīstība. 	<ul style="list-style-type: none"> ○ Uzņēmējdarbības vides attīstīšana, īpaši lauku tūrisms. <p><u>Priekšlikumi VRG piekrastes teritoriju iespējām:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Ostu infrastruktūras attīstīšana un teritoriju paplašināšana. ○ Jūras Vēja parku atbalsta bāzes. ○ Piekļuve labiekārtotām pludmalēm. ○ Labvēlīgi nosacījumu vietējiem mazajiem zvejniekiem. ○ Plānveidīga piekrastes koncepta attīstība. ○ Jauni sabiedriskie pakalpojumi ○ Kompleksu tūrisma piedāvājumu izstrāde. ○ Zvejnieku dzīvesveida, kā kultūrvēsturiskas vērtības saglabāšana. Senās tradīcijas. ○ Teritorijā esošās dabas kultūrvēsturiskās, ainaviskās un intelektuālās vērtības izmantot unikālu tūrisma maršrutu izveidošana. ○ Ūdens inventārs un ūdens sporta veidu attīstība. ○ Naktsmītnes un ēdināšanas pakalpojumi (Daudzveidības attīstība). 	<p>neļauj risināt ekonomiskos un sociālo jautājumus.</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Klimata pārmaiņas, to radītie draudi. Piekrastē notiek jūras krasta erozija. ○ Kāpu zona – to izbraukāšana, iedzīvotāju vēlme būvēt atpūtas vai dzīvojamās ēkas. Lai arī to regulē normatīvie akti, tomēr nepieciešams atbalstīt pasākumus, kas mazina kāpu zonu degradāciju un klimata pārmaiņas.
---	---	--	--

1.4. Teritorijas attīstības vajadzību identificēšana un potenciāla analīze

Analizējot novadu attīstības programmas, ņemot vērā teritoriju un iedzīvotāju raksturojošo statistiku, SVID analīzi, kā vietējās teritorijas potenciālu un attīstības vajadzības ir nosakāmas:

Ekonomiskās attīstības jomā

Esošo uzņēmumu stiprināšana un jaunu attīstības veicināšana, īpaši izceļot tūrismu, lauksaimniecības produktu pārstrādi, zivsaimniecību, mājražošanu un amatniecību, mezsaimniecību un kokapstrādi. Dažādu pakalpojumu sniegšanas uzņēmumu attīstība gan tieši iedzīvotāju vajadzībām, gan citu uzņēmēju darbības atbalstam. Nepieciešams atbalstīt konkurētspējīgu uzņēmējdarbības vides veidošanos ar jaunu, inovatīvu risinājumu un pakalpojumu veidošanu un attīstību. Īpašs atbalsts sniedzams sieviešu, jauniešu un jaunu ģimeņu uzņēmumu veidošanai un iesaistei uzņēmējdarbībā.

Sociālās attīstības jomā

Vietējās sabiedrības kopienas ir virzītas uz dažādām sociālajām vajadzībām - mūžizglītības, brīvā laika pavadīšanas, kultūras aktivitātes, veselīgs dzīves veids, bērniem un jauniešiem labvēlīga un droša attīstības vide, sociālo pakalpojumu infrastruktūra, mobilitāte. Katrā apdzīvotā vietā ir savas prioritātes, kas balstītas uz vietējo iedzīvotāju vajadzībām, prasmēm un interesēm, prioritāri atbalstot publiski pieejamas, drošas vides un infrastruktūras uzlabošanu vai izveidošanu. Sabiedrisko aktivitāšu rezultātam jāveicina lauku apdzīvotības saglabāšanos.

Ilgspējīga attīstība

Īpašs atbalsts jāvelta jauniešu aktivitātēm, kuras rada pamatu attīstīt uzņēmējdarbības iemaņas un prasmes. Atbalsts vērsts uz ilgtspējīgas zilās ekonomikas attīstīšanu un iespēju izmantošanu, aprites ekonomikas popularizēšanu un ieviešanu ikdienas dzīvē. Atbalsts inovāciju ieviešanai, inovatīvu risinājumu un pakalpojumu attīstīšanai. Sabiedrības iesaistīšana savas kopienas attīstībā. Kopēja tūrisma pakalpojumu izveide sasaistot iekšzemes un piekrastē esošās iespējas, jaunu pakalpojumu radīšanu.

Dabas vērtību un vēsturiskā vietējā kultūras mantojuma saglabāšana, kas vienlaicīgi veicina to pieejamību vietējiem iedzīvotājiem un attīsta uzņēmējdarbību.

Integrēta attīstība

Īpaša vērība un atbalsts sniedzams sadarbības pasākumiem, kā kopprojektu attīstībai, kurā integrējas pašvaldības, uzņēmēju un visas vietējās kopienas intereses. Kopsadarbības projektu veidošanā pieredze iegūstama caur starpteritoriāliem un starptautiskiem projektiem, integrējot vietējā līmenī citu VRG teritoriju un uzņēmēju pieredzi, kā arī inovatīvu vietējo risinājumu atbalstā.

1.5. Starpteritoriālās un starpvalstu sadarbības vajadzību novērtējums

Biedrības „Talsu partnerība” pieredze sadarbības veidošanā nav pārāk plaša, tomēr pie sadarbības jautājuma tiek strādāts, jo tai ir ļoti būtiska nozīme dažādu norišu veidošanā, vietējās kopienas stiprināšanā un jaunu ideju īstenošanā. Ļoti būtiska nozīme ir dažāda veida sadarbībai gan starpteritoriālai, gan starptautiskai, gan sadarbībai ar citām organizācijām un vietējo pašvaldību.

2008.gadā biedrība noslēdza sadarbības līgumu ar Lietuvas Raseiņu rajona vietējo rīcības grupas „Raseiniu krašto bendrija”. Iepriekšējā plānošanas periodā noritēja veiksmīga sadarbība - lietuviešu kolēģi un potenciālie projektu iesniedzēji 2010. gada oktobrī piedalījās pieredzes apmaiņas seminārā „Pieredzes apmaiņa, LEADER projektu aktivitātes un labā pieredze Talsu novada kopienās”, kā arī viesojās pieredzes apmaiņā pie Talsu partnerības projektu īstenošanai.

Veiksmīga sadarbība bija ar Igaunijas, Sāremā salas vietējo rīcības grupu, kas viesojās mūsu partnerībā, lai iepazītos ar LEADER projektiem un dalītos pieredzē par LEADER pieejas īstenošanu.

2014.-2020.plānošanas periodā biedrība iesaistījās vienā starptautiskajā projektā un 7 strpteritoriālajos sadarbības projektos. Nepietiekamās cilvēkresursu kapacitātes dēļ sadarbības projektos biedrība bija kā partneris un līdz šim nav gūta pieredze kā vadošajam partnerim.

Jaunajā plānošanas periodā plānots iesaistīties sadarbības projektos arī kā vadošajam partnerim un, izstrādājot starpvalstu sadarbības projektus, tiks izvērtēta iespēja iesaistīt Talsu novada pašvaldību sadarbības partnerus Igaunijā, Lietuvā un Dānijā.

Arī nākamajā periodā plānots turpināt un attīstīt labo pieredzi, un iespēju robežās īstenot sadarbības projektua kopīgi ar piekrastes un iekšzemes vietējām rīcības grupām, kā arī ārvalstu VRG. No tikšanās ar iedzīvotājiem, aktīvajām organizācijām un pašvaldības iestādēm, secināms, ka nepieciešams turpināt un attīstīt sadarbību ekonomiskajā un sabiedrisko aktivitāšu jomā.

Aizvien ir aktuāli iepriekšējā periodā izvirzītie virzieni, kam nepieciešama jauna elpa, jauns restarts. Pamatojoties uz aktīvās sabiedrības daļas izteiktajām vajadzībām,

Ir izvirzītas sekojošas jomas starpteritoriālās un starpvalstu sadarbības projektiem:

1. Ekonomiskajai sadarbībai:

- 1.1. Aizsargājamo dabas teritoriju sakopšana,
- 1.2. Tūrisma aktivitātes, vienotu tūrisma pakalpojumu radīšana,
- 1.3. Mājražotāju un mājamatnieku pieredzes apmaiņa,
- 1.4. Videi draudzīga saimniekošana, pielāgošanās klimata pārmaiņām.
- 1.5. Piekrastes attīstība, jūras un piekrastes tūrisms un zivsaimniecības tradīciju saglabāšana.
- 1.6. Vienota ūdens tūrisma pakalpojuma un pārvadājumu attīstīšana un sniegšana. Viesmīlības nozares attīstība – ēdināšanas pakalpojumi.
- 1.7. Ilgtspējīgas zilās ekonomikas piedāvātās iespējas – aprites ekonomika, ilgtspējīga pārtika.

2. Sabiedriskās aktivitātes

- 2.1. Kultūras un sporta pasākumi.
- 2.2. Mūžizglītība un interešu izglītība dažādām mērķgrupām.
- 2.3. Interese izglītība, intelektuālās bāzes attīstīšana un uzlabošana – *Amatniecības centrs piekrastē ar fokusu uz kuģu būvi.*
- 2.3. Ģeogrāfiski aizsargājamo produktu, zivsaimniecības produktu, seno arodu un prasmju vienota popularizēšana

2. STRATĒĢISKĀ DAĻA

2.1. Vīzija un stratēģiskie mērķi

2.1.1. Vīzija

Biedrība “Talsu partnerība” stratēģisko daļu ir izstrādājusi balstoties uz 15 fokusa un darba grupās iesaistīto iedzīvotāju izteiktajām vajadzībām, kā arī aptaujas datiem un fokusētu grupu tikšanās rezultātiem.

Apkopojot iegūto informāciju **biedrības “Talsu partnerība” Vīzija ir -**

Ekonomiski daudzveidīga un sociāli aktīva, labiekārtota, sakopta un ikvienam pieejama partnerības teritorija, kas veicina videi draudzīgu un daudzveidīgu iedzīvotāju ekonomisko aktivitāti, nodrošina mūžizglītību un dzimumu līdztiesību, veicina iedzīvotāju, savstarpēju sadarbību savas dzīves kvalitātes uzlabošanā.

Biedrība turpina sadarbību lauku un piekrastes attīstības procesu veicināšanā, ko palīdz attīstīt sadarbība ar citām partnerībām un organizācijām. Biedrība lepojas ar savas teritorijas dažādību un bagātajiem dabas, kultūras un izglītotu iedzīvotāju resursiem. Svarīgi, ka arvien vairāk gados jauni cilvēki izvēlas dzīvot un strādāt, uzsākt vai attīstīt savu uzņēmējdarbību biedrības darbības teritorijā, kā arī iesaistīties sabiedriskajās aktivitātēs.

Iedzīvotāju viedokļu rezultātā ir noteikti biedrības teritorijas attīstības virzieni:

V1. Videi draudzīga, ekonomiski daudzveidīga un aktīva teritorija – atbalstoša, daudzveidīga, konkurētspējīga uzņēmējdarbības vide ar iespējami lielākas pievienotās vērtības radīšanu un inovāciju ieviešanu partnerības teritorijā, palielinot nodarbinātības iespējas.

V2. Kopienų spēcināšana, atbilstoša vide un sociāli aktīva teritorija – pieejama vide, saglabāti un izmantoti kultūras un dabas objekti, iespēja ikvienam justies droši sociālā un ekonomiskā jomā, kur nodrošināti visi nepieciešamie pakalpojumi kvalitatīvai dzīves telpas izmantošanai un būt kā priekšnosacījums jaunu pakalpojumu radīšanai un esošo attīstīšanai.

2.1.2. Stratēģiskie mērķi

M1 Veicināt un stimulēt ilgtspējīgas, daudzveidīgas uzņēmējdarbības vides attīstību un konkurētspēju, atbalstot inovāciju ieviešanu laukos un radot iespējami lielāku pievienoto vērtību.

M2 Veicināt pievilcīgas dzīves vides un aktīvu lauku kopienu attīstību, atbalstot ilgtspējīgas attīstības iniciatīvas.

M3 Veicināt ilgtspējīgas un konkurētspējīgas piekrastes teritoriju attīstību, izmantojot zilās ekonomikas piedāvātās iespējas.

M4 Veicināt ostu ilgtspējīgu attīstību, infrastruktūras uzlabošanu, pakalpojumu dažādošanu un kapacitātes palielināšanu.

2.1.3. Starpteritoriālās un starpvalstu sadarbības mērķi.

Starpteritoriālā sadarbība veicināma sekojošu stratēģisko mērķu sasniegšanai:

SM 1 Vienotu tūrisma pakalpojumu radīšana Kurzemē un Baltijas jūras piekrastes teritorijā.

SM 2 Interesu grupu, intelektuālās bāzes attīstības motivējoši pasākumi, bērnu un jauniešu uzņēmības attīstīšana.

SM 3 Zvejniecības kā dzīvesveida un vēsturiska amata popularizēšana.

SM 4 Viedo ciemu attīstība.

Starptautiskā sadarbība veicināma sekojošu stratēģisko mērķu sasniegšanai:

SM 4 Ciemu kopienu un viedo ciemu attīstība un sabiedrības iesaiste savas dzīves telpas veidošanā;

SM 5 Vienota tūrisma pakalpojuma izveidošana Baltijas reģionā.

SM 6 Ģeogrāfiski aizsargājamo produktu, zivsaimniecības produktu, seno arodu un prasmju vienota popularizēšana.

SM 7 Ilgtspējīgas zilās ekonomikas iespēju integrēšana vietējā kopienā un Baltijas jūras piekrastes reģionos.

2.2. Sasniedzamie rezultāti.

6.tabula

N.pk.	Mērķis	Rezultātu rādītājs	Novērtējuma periods		
			Bāzes vērtība - 2022. gads*	2025. gads	2027. gads
M1 ELFLA 1 ELFLA 2 ELFLA 3	Veicināt un stimulēt ilgtspējīgas, daudzveidīgas uzņēmējdarbības vides attīstību un konkurētspēju, atbalstot inovāciju ieviešanu laukos un radot iespējami lielāku pievienoto vērtību.	Atbalstīti uzņēmumi lauku teritorijā.	0	7	10
		Izveidotas jaunas darba vietas	0	4	8
		Atbalstītas 4 “Lauku biļetes” iniciatīvas	0	2	4
		Izveidotas vai uzlabotas tirdzniecības vietas lauku teritorijā.	0	2	4
		Atbalstīti tūrisma uzņēmumi.	0	4	8
		Izveidotas jaunas darba vietas tūrisma nozarē.	0	4	6
M2 ELFLA 4 ELFLA 5 ELFLA 6	Veicināt pievilcīgas dzīves vides un aktīvu lauku kopienu attīstību, atbalstot ilgtspējīgas attīstības iniciatīvas.	Atbalstītas sabiedriskās aktivitātes.	0	11	22
		Uzlaboti vai izveidoti publiskās infrastruktūras/dabas un vides objekti.	0	6	6
		Atbalstīti apmācību pasākumi.	0	3	7
		Aktivizētas kopienas	0	2	4
M3 EJZF 1 EJZF 2 EJZF 3 EJZF 4	Veicināt ilgtspējīgas un konkurētspējīgas piekrastes teritoriju attīstību, izmantojot zilās ekonomikas piedāvātās iespējas.	Atbalstīti piekrastē esošie vai jaunizveidotie uzņēmumi, t.sk. tūrisma nozarē.	0	6	12
		Atbalstīti ar piekrastes zveju saistīti projekti.	0	2	4
		Izveidotas jaunas darba vietas, t.sk. piekrastes tūrisma nozarē.	0	5	10
		Radīti jauni tūrisma pakalpojumi. Atbalstīti vismaz 6 vides projekti.	0	2	4
		Uzlabota dabas un kultūras vide piekrastes teritorijās.	0	6	12

M4 EJZF 5	Veicināt ostu ilgtspējīgu attīstību, infrastruktūras uzlabošanu, pakalpojumu dažādošanu un kapacitātes palielināšanu.	Uzlabota vai atjaunota ostas teritorija.	0	2	4
---------------------	---	--	---	---	---

2.3. Inovatīvo risinājumu identificēšana un attīstības kritēriji to noteikšanai.

Stratēģijas izpratnē inovācija ir jaunu zinātniskās, sociālās, kultūras vai citas jomas ideju, izstrādņu un tehnoloģiju īstenošana produktā, pakalpojumā vai procesā, un kura atbilst vietējā attīstības stratēģijā noteiktajam par inovatīvo risinājumu identificēšanu un atbilstības kritērijiem to noteikšanai.

Stratēģijas ietvaros **par inovatīvu tiek uzskatīts projekts jeb tā daļa**, kura ietvaros paredzēts attīstīt vietējās rīcības grupas teritorijā līdz šim nebijušu, jaunu vai būtiski uzlabotu produktu, pakalpojumu vai tehnoloģiskā procesa metodes.

Produkta vai pakalpojuma inovācija vai inovatīvs risinājums stratēģijas ietvaros, par kuru piešķirts **augstākais punktu skaits** projektu vērtēšanā, ir uzskatāma par īstenotu tikai tad, kad tā ir nonākusi tirgū.

Procesa inovācija ir īstenota tikai tad, kad tā ir praktiski ieviesta un tiek lietota attiecīgajā organizācijā/teritorijā.

Vietējās rīcības grupas Eiropas jūrlietu, zivsaimniecības un akvakultūras fonda darbības teritorijā **tūrisma nozarē iesniegtie projekti netiek atzīti par inovāciju** un tiem **netiek piešķirta papildus % atbalsta intensitāte**, izņemot jauna, vēl nebijuša pakalpojuma izveidi.

Vietējās rīcības grupas Eiropas lauksaimniecības fonda lauku attīstībai (ELFLA) darbības teritorijā **tūrisma nozarē iesniegtie projekti netiek atzīti par inovāciju** un tiem **netiek piešķirts vērtējums**, izņemot jauna, vēl nebijuša pakalpojuma izveidi.

Projekta inovācija VRG stratēģijas ietvaros iesniegtajiem projektiem Eiropas lauksaimniecības fonda lauku attīstībai un Eiropas jūrlietu, zivsaimniecības un akvakultūras fondā tiek vērtēta saskaņā ar kritērijiem (sk.7.tabulu).

Inovatīvam risinājumam ir jāatšķiras no tradicionālas, sabiedrībai zināmas pieejas, pazīstamiem produktiem un pakalpojumiem.

Biedrības „Talsu partnerība” darbības teritorijā kā **inovācija** tiek noteikta:

7.tabula

Inovāciju kritērijs	Apraksts	Maksimālie punkti
Orģinalitāte, radoša pieeja	Jaunu, VRG darbības teritorijā līdz šim nebijušu produktu vai pakalpojumu radīšana un noieta veicināšana.	2
Procesa inovācija	Izmantots jauns, būtiski atšķirīgs tehnoloģiskais process produkta ražošanā vai pakalpojuma izveidē	2
Projekts kopumā uzskatāms par inovatīvu, ja atbilst Vērtēšanas kritēriju metodikā noteiktajam un inovācijas vērtēšanas posmā ir ieguvis maksimālo punktu skaitu.		
Inovācijas kritērija vērtējumu kopīgi (neskaitot punktus kopā un nedalot uz lēmēju skaitu) piešķir Padome , norādot - vai projekts tiek atzīts kā inovatīvs, kas ir atzītā inovācija, cik punktu tiek piešķirti.		
Piešķirtie punkti summējas ar pārējiem vērtēšanas kritērijiem.		
Par Eiropas jūrlietu un zivsaimniecības fonda (EJZAF) inovācijas piešķiršanu tiek pieņemts lēmums un piešķirta 65% atbalsta intensitāte no attiecināmo izmaksu summas.		

3. RĪCĪBAS PLĀNS

3.1. Rīcību plāns ELFLA

8.tabula

n.p.k.	Rīcības nosaukums	KLP Stratēģiskā plāna intervences aktivitāte	Maksimālā attiecināmo izmaksu summa vienam projektam (euro)	Maksimālā atbalsta intensitāte (%)	Īstenošanas kārtas (izsludināšanas princips)	Iznākumu rādītāji
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
Mērķis (M1) - Veicināt un stimulēt ilgtspējīgas, daudzveidīgas uzņēmējdarbības vides attīstību un konkurētspēju, atbalstot inovāciju ieviešanu laukos un radot iespējami lielāku pievienoto vērtību.						
1.	Rīcība ELFLA 1 „Atbalsts uzņēmējdarbības uzsākšanai un attīstībai, jaunu produktu, pakalpojumu radīšanai un attīstīšanai, inovatīvu risinājumu ieviešanai, atbalsts “Lauku biļetes” iniciatīvām”	Vietējās ekonomikas stiprināšanas iniciatīvas	150 000 15 000*	70 65	Terminētas kārtas	Atbalstīti vismaz 14 projekti

SABIEDRĪBAS VIRZĪTA VIETĒJĀ ATTĪSTĪBAS STRATĒGIJA 2023-2027

2.	Rīcība ELFLA 2 „Atbalsts produkcijas tirdzniecības vides radīšanai, labiekārtošanai, jaunu tirdzniecības veidu ieviešanai un atpazīstamības tēla veidošanai”	Vietējās ekonomikas stiprināšanas iniciatīvas	150 000	70 65	Terminētas kārtas	Atbalstīti vismaz 4 projekti.
3.	Rīcība ELFLA 3 “Atbalsts tūrisma uzņēmējdarbībai”	Vietējās ekonomikas stiprināšanas iniciatīvas	150 000	70 65	Terminētas kārtas	Atbalstīti vismaz tūrisma 8 projekti.
Mērķis (M2) - Veicināt kvalitatīvas dzīves vides attīstību, kultūras kapitāla un publiskās infrastruktūras pieejamību, sabiedrības iesaistīšanos vides, vietējā dabas, sociālā un cilvēkresursu, vietējo kopienu kapitāla stiprināšanas un ilgtspējīgas teritorijas attīstības iniciatīvās.						
4.	Rīcība ELFLA 4 “Publiskās infrastruktūras pieejamības uzlabošana un attīstība, sabiedrisko aktivitāšu dažādošana, sabiedrības ierosināto aktivitāšu atbalsts vietējo kopienu attīstībai un stiprināšanai”	Kopienų spēcinošas un vietas attīstību sekmējošas iniciatīvas	50 000 100 000 euro - pašvaldība	90	Terminētas kārtas	Atbalstīti 34 projekti
5.	Rīcība ELFLA 5 “Ieguldījums mūžizglītības un interešu izglītības attīstībā un jauniešu iniciatīvās”	Kopienų spēcinošas un vietas attīstību sekmējošas iniciatīvas, viedo ciemu iniciatīvas.	3000 6000*	90	Terminētas kārtas	Atbalstīti vismaz 7 projekti.

SABIEDRĪBAS VIRZĪTA VIETĒJĀ ATTĪSTĪBAS STRATĒGIJA 2023-2027

6.	Rīcība ELFLA 6 “Atbalsts sadarbības veidošanai”	Vietējās ekonomikas stiprināšanas iniciatīvas Kopienų spēcinošas un vietas attīstību sekmējošas iniciatīvas	50 000	100	Nepārtrauktas kārtas	Atbalstīti vsmaz 2 projekti.
----	---	---	---------------	------------	---------------------------------	--

*Maksimālā atbalsta summa var mainīties atbilstoši aprēķina metodikai

3.1.1. Kritēriju apraksts maksimālās intensitātes noteikšanai.

M1 Veicināt un stimulēt ilgtspējīgas, daudzveidīgas uzņēmējdarbības vides attīstību un konkurētspēju, atbalstot inovāciju ieviešanu laukos un radot iespējami lielāku pievienoto vērtību.

Aktivitātes “**Vietējās ekonomikas stiprināšanas iniciatīvas**” rīcībās ELFLA 1, ELFLA 2, ELFLA3 iespējams paaugstināt atbalsta intensitāti no 40% (pamata likme) līdz 65% (maksimāli iespējams), **ja tiek izpildīti sekojoši nosacījumi:**

9.tabula

N.p.k	Kritērijs	Pazīmes	Rezultāta prasības	Intensitāte s palielinājums (%)	Atbalsta intensitāte (%)
1	Investīcijas tiek ieguldītas ražošanas uzsākšanai vai esošās ražotnes attīstībai.	Radīts jauns produkts vai attīstīts esošais	Ieguldījumu proporcija ražošanas produkta izveidē/attīstīšanā	25	65
2	Inovatīvs projekts VRG teritorijā	Atbilst inovācijas definīcijai un VRG inovācijas kritērijiem	Ieguldījumu proporcija inovatīvā risinājumā	30	70
3	Aprites ekonomikas risinājumi	Atbilst aprites ekonomikas definīcijai	Ieguldījumu proporcija aprites tehnoloģijās/risinājumā	25	65
4	Investīcijas tūrisma nozarē tiek ieguldītas pievienotās vērtības radīšanai*	Atbilst VRG definējumam	Ieguldījumu proporcija jaunās tehnoloģijās/risinājumā	25	65
5	Investīcijas tiek ieguldītas pievienotās vērtības radīšanai pašu radītai lauksaimniecības produkcijai	Atbilst jaunā lauksaimnieka definējumam** vai iesniedzējs ir lauksaimniecības produkcijas ražotājs, vai mājražotājs	Ieguldījumu proporcija jaunās tehnoloģijās/risinājumos/pašu saražotās (vismaz 50%) produkcijas pārstrāde	25	65
6	Ja uzņēmuma darbība reģistrēta, t.sk. tūrisma nozarē, un reāli tiek veikta biedrības teritorijā ne mazāk kā 12 mēnešus	Atbilst UR datiem	Ieguldījumu proporcija uzņēmuma apgrozījuma rādītājos	5	45

	(vienu gadu) pirms projekta iesniegšanas un noslēgtā gada apgrozījums pirms projekta iesniegšanas ir ne mazāks kā 3000 eiro.				
7	Iesniedzējs (fiziska persona, kas plāno uzsākt uzņēmējdarbību) projekta iesniegšanas dienā nav vecāks par 30 gadiem	Atbilst VRG izsludināto kārtu noteiktajām prasībām		15	55

***pievienotās vērtības radīšana tūrisma nozares projektiem** – tiek veidots plašāks tūrisma pakalpojums, piemēram, naktsmītņu veidošana tiek papildināta ar citiem pakalpojumiem (aktīvā/relaksējoša, izzinoša u.c. atpūta), kā arī inovatīvu tehnoloģiju/pakalpojumu radīšana vai attīstīšana.

gados jauns lauksaimnieks, **kas projekta iesnieguma iesniegšanas dienā nav vecāks par 40 gadiem un ir ieguvis augstāko vai vidējo **profesionālo lauksaimniecības izglītību**, apgūstot lauksaimniecības priekšmetus **vismaz 320 stundu apjomā** (MK noteikumu 29.1.punkts).

Aprites ekonomika ir ražošanas un patēriņa modelis, kas paredz esošo materiālu un produktu koplietošanu, iznomāšanu, atkārtotu izmantošanu, remontu, atjaunošanu un pārstrādi pēc iespējas ilgākā laika periodā. Tādējādi tiek pagarināts produktu aprites cikls. Praksē tas nozīmē līdz minimumam samazināt atkritumu apjomu. Kad pienāk kāda produkta lietošanas laika beigas, tā materiālus pēc iespējas cenšas atgriezt ekonomikā. Tos var lietderīgi izmantot atkal un atkal, tādējādi radot papildu vērtību.

M2 Veicināt kvalitatīvas dzīves vides attīstību, kultūras kapitāla un publiskās infrastruktūras pieejamību, sabiedrības iesaistīšanos vides, vietējā dabas, sociālā un cilvēkresursu, vietējo kopienu kapitāla stiprināšanas un ilgtspējīgas teritorijas attīstības iniciatīvās.

Aktivitātes **“Kopienų spēcinošanas un vietas attīstību sekmējošas iniciatīvas”** rīcībās ELFLA 4, ELFLA 5 iespējams paaugstināt atbalsta intensitāti no 70% (pamata likme) līdz 90% (maksimāli iespējams), **ja tiek izpildīti sekojoši nosacījumi:**

10.tabula

N.p. k	Kritērijs	Pazīmes	Rezultāta prasības	Intensitātes palielinājums (%)	Atbalsta intensitāte (%)
1	Jauniešu interešu iniciatīvas	Iesaistīti bērni un jaunieši vecumā no 10 – 25 gadiem, kas deklarēti VRG teritorijā	Iesaistīti vismaz 10 dalībnieki, t.sk. no sociālā riska grupām	20	90
2	Iedzīvotāju interešu un prasmju iniciatīvas	Iesaistīti iedzīvotāji, kas deklarēti VRG teritorijā	Iesaistīti vismaz 5 dalībnieki un iesniegts skaidri sagatavots, izmērāms	20	90

			pasākumu norises plāns		
3	Publiskās vides pieejamība un drošība	Tiek izveidota vai uzlabota publiski pieejama ārtelpa/publiski pieejamas ēkas, objekti	Izveidota vai uzlabota publiski pieejama vide/objekti	20	90
4	Kultūrvēsturisku objektu infrastruktūras izveidošana vai uzlabošana publiskas pieejamības nodrošināšanai.	Tiek uzlaboti kultūrvēsturiskie objekti VRG teritorijā, kas atbilst valsts vai vietējas nozīmes kultūras pieminekļu sarakstam un nodrošinātu publiski pieejamu infrastruktūru, un radītu pievienoto vērtību.	Izveidota vai uzlabota publiskā infrastruktūra konkrētā objektā	20	90

3.1.2. Eiropas lauksaimniecības fonda lauku attīstībai (ELFLA) intervences rīcību skaidrojums.

Rīcība nr. ELFLA 1

„Atbalsts uzņēmējdarbībai, jaunu produktu, pakalpojumu radīšanai un attīstīšanai, inovatīvu risinājumu ieviešanai, “Lauku biļetes” iniciatīvām”

Atbilstība Kopējās lauksaimniecības politikas (KLP) 2023.-2027. gadam LEADER pieejas aktivitātēm:

1. Vietējās ekonomikas stiprināšanas iniciatīvas.

11.1.) Jaunu produktu un pakalpojumu radīšana, esošo produktu un pakalpojumu attīstīšana, to realizēšana tirgū, atpazīstamības tēla veidošana, kvalitatīvu darba apstākļu radīšana un darbinieku produktivitātes kāpināšanai.

Rīcības apraksts.

Rīcības ietvaros paredzēts atbalsts jaunu uzņēmumu veidošanai un esošo uzņēmumu darbības uzlabošanai, attīstībai vai paplašināšanai (izņemot tūrisma nozari). Atbalstu iespējams saņemt nelauksaimnieciskai uzņēmējdarbībai vai lauksaimniecības produktu pārstrādei.

Atbalsts paredzēts jaunu produktu un pakalpojumu radīšanai, kas īstenots ar “Lauku biļetes” iniciatīvu. Atbalsts “Lauku biļetes” projektiem ir ierobežots, plānots atbalstīt maksimāli 6 projektus.

Īstenojot projektus, jāņem vērā sekojoši nosacījumi:

- ⇒ Projektā plānotās darbības atbilst SVVA stratēģijai un tā īstenošana dod ieguldījumu biedrības “Talsu partnerība” lauku teritorijā.
- ⇒ Esošam uzņēmējam vai saimnieciskās darbības veicējam noslēgtā gada apgrozījums nepārsniedz 150 000 eiro pirms projekta iesniegšanas.
- ⇒ Ja projektu **plānots īstenot Rojas un Mērsraga pagastu teritorijās**, atbalstu **var saņemt tikai no Eiropas jūrlietu, zivsaimniecības un akvakultūras fonda (EJZAF)**. Izņemot gadījumus, ja plānotās darbības EJZAF rīcības neparedz vai vairs nav pieejams finansējums.

Atbalstu iespējams saņemt sekojošām darbībām:

- ⇒ Jaunu produktu radīšanai un esošo produktu/pakalpojumu paplašināšanai, attīstībai un realizēšanai tirgū.
 - ⇒ Lauksaimniecības produktu pārstrādei, inovāciju ieviešanai.
 - ⇒ Jaunu pamatlīdzekļu, programmatūru, aprīkojuma, iekārtu iegādei. Plānojot pamatlīdzekļu iegādes, cenu salīdzināšanas dokumentācijai jābūt pievienotai iesniegto projekta iesniegumu.
 - ⇒ Būvniecības izmaksām, būvmateriālu iegādes izmaksām. Izvēlētajam būvdarbu veicējam jābūt sertificētam, reģistrētam būvkomersantu reģistrā. Ar būvniecību saistītos dokumentus iesniedz kopā ar projekta iesniegumu vai sešu mēnešu laikā pēc projekta apstiprināšanas. Saskaņā ar Vērtēšanas kritēriju Metodikā noteikto, lai saņemtu maksimālo punktu skaitu, nepieciešams ar būvniecību saistīto dokumentāciju (kontroltāme, vizuālais materiāls u.c.) iesniegt reizē ar projekta iesniegumu.
 - ⇒ Ar sabiedriskām attiecībām saistītām izmaksām. Tas nozīmē sabiedrības informēšanas un atpazīstamības veidošana, t.sk.
 - zīmola un logotipa izveide un pozicionēšana tirgū;
 - sabiedrisko attiecību speciālista pakalpojums;
 - plašsaziņas līdzekļi vai izstādes;
 - Informatīvo materiālu vai video materiālu izgatavošana.
 - ⇒ Patentu, licenču, autortiesību un preču zīmju saņemšanas vai izmantošanas izmaksām,
 - ⇒ Darbinieku kvalifikācijas paaugstināšanas mācību izmaksām.
- Rīcības ietvaros paredzēts atbalstīt vietējās produkcijas tirdzniecības vides izveidošanu vai labiekārtošanu (piemēram, autoveikals, interneta veikals, tirgus vieta vietējās produkcijas realizēšanai).

Rīcības ietvaros iespējams veidot kopprojekti – projektus, kurus iesniedz un īsteno apkšaktivitātē „Vietējās ekonomikas stiprināšanas iniciatīvas” un kurā plānoto investīciju izmanto kopīgi. Kopprojekti nav attiecināmi uz darbinieku produktivitātes kāpināšanas (mācību) projektiem.

Projektu īstenošanas vieta – biedrības „Talsu partnerība” darbības teritorija, izņemot Rojas un Mērsraga pagasti.

Rīcība nr. ELFLA 2

„Atbalsts produkcijas tirdzniecības vides radīšanai, labiekārtošanai, jaunu tirdzniecības veidu ieviešanai un atpazīstamības tēla veidošanai”

Atbilstība Kopējās lauksaimniecības politikas (KLP) 2023.-2027. gadam LEADER pieejas aktivitātēm:

1. Vietējās ekonomikas stiprināšanas iniciatīvas.

11.2.) produkcijas realizēšanai paredzētas vides radīšana vai labiekārtošana, kā arī jaunu realizācijas veidu ieviešana un to atpazīstamības tēla veidošana.

Rīcības apraksts.

Rīcības ietvaros paredzēts atbalsts visam, kas saistīts ar produkcijas pārdošanu, realizēšanu (piemēram, autoveikals, interneta veikals, tirgus vieta vietējās produkcijas realizēšanai). Atbalsts paredzēts tirdzniecības vietu veidošanai vai labiekārtošanai, jauni produkcijas pārdošanas, realizācijas risinājumi. Atbalstu iespējams saņemt produkcijas atpazīstamības tēla veidošanai.

Īstenojot projektus, jāņem vērā sekojoši nosacījumi:

- ⇒ Projektā plānotās darbības atbilst SVVA stratēģijai un tā īstenošana dod ieguldījumu biedrības “Talsu partnerība” lauku teritorijā.

- ⇒ Esošam uzņēmējam vai saimnieciskās darbības veicējam noslēgtā gada apgrozījums nepārsniedz 150 000 eiro pirms projekta iesniegšanas.
- ⇒ Ja projektu **plānots īstenot Rojas un Mērsraga pagastu teritorijās**, atbalstu **var saņemt tikai no Eiropas jūrlietu, zivsaimniecības un akvakultūras fonda (EJZAF)**. Izņemot gadījumus, ja plānotās darbības EJZAF rīcības neparedz vai vairs nav pieejams finansējums.

Atbalstu iespējams saņemt sekojošām darbībām:

- ⇒ tirdzniecības vides radīšana vai labiekārtošana savas produkcijas realizēšanai.
- ⇒ Jaunu pamatlīdzekļu, programmatūru, aprīkojuma, iekārtu iegādei. Plānojot pamatlīdzekļu iegādes, cenu salīdzināšanas dokumentācijai jābūt pievienotai iesniedzot projekta iesniegumu.
- ⇒ Būvniecības izmaksām, būvmateriālu iegādes izmaksām. Izvēlētajam būvdarbu veicējam jābūt sertificētam, reģistrētam būvkomersantu reģistrā. Ar būvniecību saistītos dokumentus iesniedz kopā ar projekta iesniegumu vai sešu mēnešu laikā pēc projekta apstiprināšanas. Saskaņā ar Vērtēšanas kritēriju Metodikā noteikto, lai saņemtu maksimālo punktu skaitu, nepieciešams ar būvniecību saistīto dokumentāciju (kontroltāme, vizuālais materiāls u.c.) iesniegt reizē ar projekta iesniegumu.
- ⇒ Ar sabiedriskām attiecībām saistītām izmaksām. Tas nozīmē sabiedrības informēšanas un atpazīstamības veidošana, t.sk.
 - zīmola un logotipa izveide un pozicionēšana tirgū;
 - sabiedrisko attiecību speciālista pakalpojums;
 - plašsaziņas līdzekļi vai izstādes;
 - Informatīvo materiālu vai video materiālu izgatavošana.
- ⇒ Patentu, licenču, autortiesību un preču zīmju saņemšanas vai izmantošanas izmaksām,

Rīcības ietvaros iespējams veidot kopprojekta – projektus, kurus iesniedz un īsteno apkšaktivitātē „Vietējās ekonomikas stiprināšanas iniciatīvas” un kurā plānoto investīciju izmanto kopīgi.

Projektu īstenošanas vieta – biedrības „Talsu partnerība” darbības teritorija, izņemot Rojas un Mērsraga pagasti.

Rīcība nr. ELFLA 3

„Atbalsts tūrisma uzņēmējdarbībai”

Atbilstība Kopējās lauksaimniecības politikas (KLP) 2023.-2027. gadam LEADER pieejas aktivitātēm:

1. Vietējās ekonomikas stiprināšanas iniciatīvas.

11.1.) Jaunu produktu un pakalpojumu radīšana, esošo produktu un pakalpojumu attīstīšana, to realizēšana tirgū, atpazīstamības tēla veidošana, kvalitatīvu darba apstākļu radīšana un darbinieku produktivitātes kāpināšanai.

Rīcības apraksts.

Rīcības ietvaros **paredzēts atbalsts ar tūrisma nozari saistītiem** uzņēmumiem. Atbalsts tiks sniegts uzņēmējdarbības uzsākšanai un attīstīšanai. Prioritāri būs konkurētspējīgi projekti ar pievienoto vērtību, kas risina sadarbību, papildinātību ar citiem piedāvājumiem, kas attīsta plašāk nozari. Piemēram, atpūtas mītne, kempings sadarbojas ar tuvumā esošu ēdināšanas pakalpojuma sniedzēju, aktīvās vai relaksējošas atpūtas pakalpojumu sniedzēju utt.

Īstenojot projektus, jāņem vērā sekojoši nosacījumi:

- ⇒ Projektā plānotās darbības atbilst SVVA stratēģijai un tā īstenošana dod ieguldījumu biedrības “Talsu partnerība” lauku teritorijā.

- ⇒ Esošam uzņēmējam vai saimnieciskās darbības veicējam noslēgtā gada apgrozījums nepārsniedz 150 000 eiro pirms projekta iesniegšanas.
- ⇒ Ja projektu **plānots īstenot Rojas un Mērsraga pagastu teritorijās**, atbalstu **var saņemt tikai no Eiropas jūrlietu, zivsaimniecības un akvakultūras fonda (EJZAF)**. Iznemot gadījumus, ja plānotās darbības EJZAF rīcības neparedz vai vairs nav pieejams finansējums.
- ⇒ **Ja plānots veidot/būvēt JAUNAS atpūtas mītnes**, jābūt iekļautai **visas tūristu mītnes darbībai** (tūristu mītnes ar labiekārtotiem numuriņiem, gultasvietu skaits vienā mītnē ne mazāks kā 10-40) un būvniecība **tiks atbalstīta TIKAI tajā gadījumā**, ja projekta iesniegumam **būs pievienots Biznesa plāna kopsavilkuma dokuments** (sk.2.pielikumu), **kas pamato tirgus situācijas izpēti, pakalpojuma nepieciešamības ekonomisko pamatojumu t.sk.** tūrisma uzņēmējdarbības attīstības redzējumu vismaz turpmāko 3 gadu laikā.

Atbalstu iespējams saņemt sekojošām darbībām:

- ⇒ Jaunu pamatlīdzekļu, programmatūru, aprīkojuma, iekārtu iegādei. Plānojot pamatlīdzekļu iegādes, cenu salīdzināšanas dokumentācijai jābūt pievienotai iesniedzot projekta iesniegumu.
- ⇒ Būvniecības izmaksām, būvmateriālu iegādes izmaksām. Izvēlētajam būvdarbu veicējam jābūt sertificētam, reģistrētam būvkomersantu reģistrā. Ar būvniecību saistītos dokumentus iesniedz kopā ar projekta iesniegumu vai sešu mēnešu laikā pēc projekta apstiprināšanas. Saskaņā ar Vērtēšanas kritēriju Metodikā noteikto, lai saņemtu maksimālo punktu skaitu, nepieciešams ar būvniecību saistīto dokumentāciju (kontroлтāme, vizuālais materiāls u.c.) iesniegt reizē ar projekta iesniegumu.
- ⇒ Ar sabiedriskām attiecībām saistītām izmaksām. Tas nozīmē sabiedrības informēšanas un atpazīstamības veidošana, t.sk.
 - zīmola un logotipa izveide un pozicionēšana tirgū;
 - sabiedrisko attiecību speciālista pakalpojums;
 - plašsaziņas līdzekļi vai izstādes;
 - Informatīvo materiālu vai video materiālu izgatavošana.
- ⇒ Patentu, licenču, autortiesību un preču zīmju saņemšanas vai izmantošanas izmaksām.
- ⇒ Darbinieku kvalifikācijas paaugstināšanas mācību izmaksām.
- ⇒ tehnikas, iekārtu un aprīkojuma iegādes izmaksas, kas paredzētas atjaunojamās vai atjaunīgās elektroenerģijas ražošanai pašpatēriņam izmantošanai esošās vai jaunās ražošanas būvēs, piemēram, dzesēšanai, elektroapgādei.
- ⇒ **Tikai ESOŠS tūrisma pakalpojuma** sniedzējs, kas tūrisma pakalpojumu sniedz **ne mazāk kā 24 mēnešus pirms** projekta iesniegšanas, var iegādāties amfībiju, mopēdu, motociklu, ūdens motociklu, sniega motociklu, triciklu, kvadriciklu **jauna tūrisma pakalpojuma radīšanai**.

Rīcības ietvaros iespējams veidot kopprojektus – projektus, kurus iesniedz un īsteno apkšaktivitātē „Vietējās ekonomikas stiprināšanas iniciatīvas” un kurā plānoto investīciju izmanto kopīgi. Kopprojekti nav attiecināmi uz darbinieku produktivitātes kāpināšanas (mācību) projektiem.

Projektu īstenošanas vieta – biedrības „Talsu partnerība” darbības teritorija, izņemot Rojas un Mērsraga pagasti.

Rīcība nr. ELFLA 4

„Publiskās infrastruktūras pieejamības uzlabošana un attīstība, sabiedrisko aktivitāšu dažādošana, sabiedrības ierosināto aktivitāšu atbalsts vietējo kopienu attīstībai”

Atbilstība Kopējās lauksaimniecības politikas (KLP) 2023.-2027. gadam LEADER pieejas aktivitātei:

2. Kopienų spēcinošas un vietas attīstību sekmējošas iniciatīvas.

Rīcības apraksts:

Rīcības ietvaros paredzēts atbalsts vietējās teritorijas vides un kultūrvēsturisko objektu sakārtošanai, publiskās infrastruktūras pieejamībai, apdzīvoto vietu publiskās infrastruktūras izveidošanai, labiekārtošanai un uzlabošanai, kultūras materiālā un nemateriālā mantojuma saglabāšanai, kvalitatīvu pakalpojumu pieejamības un sasniedzamības nodrošināšanu, sabiedrisko aktivitāšu atbalstam iedzīvotāju interešu nodrošināšanai.

Atbalsts tiks sniegts sekojošām aktivitātēm:

- ⇒ Esošo brīvā laika pavadīšanas, sociālo pakalpojumu sniegšanas vietu vai ēku labiekārtošana, pieejamības nodrošināšana.
- ⇒ Ārtelpas brīvā laika objektu izveidei vai uzlabošanai (bērnu laukumi, pusaudžu un jauniešu interesēm atbilstoši ārtelpu laukumi, brīvā laika aprīkojuma iegādes u.c.
- ⇒ Pašvaldības, uzņēmēju un sabiedriskā sektora sadarbības veicināšanai brīvā laika pavadīšanas objekti, publiski pieejamas infrastruktūras izveide vai uzlabošana (peldvietas, atpūtas vietas, publiskās labierīcības u.c.).
- ⇒ Jaunu pamatlīdzekļu iegāde, kas saistīta ar brīvā laika pavadīšanas iespējām (sports, dejas, dziesma, mūzika, māksla, radošā attīstība).
- ⇒ Būvniecības izmaksas, jaunu būvmateriālu iegāde.
- ⇒ Atbalstu iespējams saņemt dabas taku, veloceļu, brīvdabas estrādes, parku, sporta un bērnu rotaļu laukumu, u.c. publiskās infrastruktūras labiekārtošanai/izbūvei/izveidošanai.
- ⇒ Ja plānots īstenot infrastruktūras projektu, tā nepieciešamība ir apstiprināta pašvaldību attīstības plānos.

Izvērtējot esošo situāciju biedrības “Talsu partnerība” darbības teritorijā plānoto aktivitāšu nepieciešamību, lietderību un atbalstītos projektus, **Rīcībā netiek atbalstītas** sekojošas aktivitātes:

1. Jaunu ēku būvniecībai (neattiecas uz rekonstrukciju) brīvā laika pavadīšanas un sociālo pakalpojumu centru izveidei.
2. Jaunu ģērētavu izveide vai esošo labiekārtošana vai rekonstrukcija.

Sabiedriskā labuma projekts ir projekts, kuru īsteno aktivitātē „Kopienų spēcinošas un vietas attīstību sekmējošas iniciatīvas.”, kurā plānotajam mērķim nav komerciāla rakstura, tas ir publiski pieejams un ieņēmumi par sniegto pakalpojumu nav kvalificējami kā peļņa.

Darbību īstenošanas vieta – biedrības „Talsu partnerība” darbības teritorija.

Rīcība nr. ELFLA 5

„Ieguldījums mūžizglītības un interešu izglītības attīstībā un jauniešu iniciatīvās”

Atbilstība Kopējās lauksaimniecības politikas (KLP) 2023.-2027. gadam LEADER pieejas aktivitātei:

2. Kopienų spēcinošas un vietas attīstību sekmējošas iniciatīvas.

Rīcības apraksts:

Rīcības ietvaros paredzēts atbalstīt partnerības teritorijas iedzīvotāju mūžizglītības un interešu izglītības attīstību, nodrošinot apmācību, semināru, meistarklašu organizēšanu.

Atbalsts tiek sniegts sekojoši:

1. Lektora pakalpojuma izmaksas.
2. Telpu noma.
3. Mācību inventārs - materiāli, kas nepieciešami semināru norisei, piemēram, diegi, dzija, kancelejas preces - rokdarbu, zīmēšanas, veidošanas u.c meistarklasēm vai semināriem.
4. Kafijas pauze.

Rīcības ietvaros **netiek atbalstīta** būvniecība un pamatlīdzekļu iegāde.

Apmācību projektu **var iesniegt** biedrība vai nodibinājums, un apmācībās **piedalās vismaz desmit** dalībnieki.

Obligāta prasība iesniedzot projekta pieteikumu – **pievienota detalizēta programma.**

Rīcības ietvaros paredzēts atbalsts arī jauniešu iniciatīvu projektiem, kas nodrošinātu iespēju iegūt dzīvei nepieciešamās prasmes, zināšanas un kompetences.

Jauniešu iniciatīvas projekta īstenošanas nosacījumi:

- ⇒ Projektu īsteno astoņpadsmit mēnešu laikā.
- ⇒ Jauniešu projektā jāiesaista vismaz desmit dalībnieki no biedrības “Talsu partnerība” VRG lauku teritorijas, no kuriem vismaz 80% jābūt vecumā no 10 līdz 25 gadiem.
- ⇒ Atbalstu jauniešu iniciatīvām lauku teritorijā var saņemt kā fiksētas summas maksājumu, piemērojot vienkāršoto izmaksu “Jauniešu iniciatīva”, kas ieviesta saskaņā ar metodiku “Fiksētas summas maksājums “Jauniešu iniciatīva””.
- ⇒ Pasākumi vērsti uz jauniešu interešu un fizisko spēju attīstīšanu, radošumu un prasmēm, dažādu ārpuskolas zinību apguvei, lietderīga brīvā laika pavadīšanas iespēju nodrošināšanu.
- ⇒ Atbalsts iespējams arī projektiem, kas paredz sociālās atstumtības riska grupu bērnu integrāciju vietējā sabiedrībā.

Sabiedriskā labuma projekts ir projekts, kuru īsteno aktivitātē „*Kopienų spēcinošas un vietas attīstību sekmējošas iniciatīvas.*”, kurā plānotajam mērķim nav komerciāla rakstura, tas ir publiski pieejams un ieņēmumi par sniegto pakalpojumu nav kvalificējami kā peļņa.

Darbību īstenošanas vieta – biedrības „Talsu partnerība” darbības teritorija.

Rīcība nr. ELFLA 6

„Atbalsts lauku uzņēmēju un kopienu sadarbības pasākumiem”

Atbilstība SVVA noteiktajām rīcībām.

R1 - Atbalsts uzņēmējdarbībai, jaunu produktu, pakalpojumu radīšanai un attīstīšanai, inovatīvu risinājumu ieviešanai, “Lauku biļetes” iniciatīvām”

R2 – „Atbalsts produkcijas tirdzniecības vides radīšanai, labiekārtošanai, jaunu tirdzniecības veidu ieviešanai un atpazīstamības tēla veidošanai”

R3 – Atbalsts tūrisma uzņēmējdarbībai

R4 - „Publiskās infrastruktūras pieejamības uzlabošana un attīstība, sabiedrisko aktivitāšu dažādošana, sabiedrības ierosināto aktivitāšu atbalsts vietējo kopienu attīstībai”

Rīcības apraksts.

Rīcības ietvaros atbalstīt VRG iniciētos starpvalstu un startautiskos sadarbības projektus atbilstoši izvirzītajiem stratēģiskajiem mērķiem. Sadarbības projekti plānoti gan uzņēmējdarbības, gan sabiedriskā labuma jomās. Visos gadījumos ieguvēji būs iesaistītā mērķauditorija un biedrības “Talsu partnerība” darbības teritorija.

3.2. Rīcību plāns EJZAF

11.tabula

n.p.k	Rīcības nosaukums	PZA mērķis	Maksimālā attiecināmo izmaksu summa vienam projektam (euro)	Maksimālā atbalsta intensitāte (%)	Īstenošanas kārtas (izsludināšanas princips)	Rezultātu rādītāji
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
Mērķis (M3) - Nodrošināt piekrastes dzīves kvalitātes uzlabošanu, veicinot ekonomisko izaugsmi, sniedzot atbalstu piekrastes uzņēmumu attīstībai un inovāciju ieviešanai. Atbalstīt pasākumus dabas un vides resursu saglabāšanai un izmantošanai, klimata pārmaiņu mazināšanai. Izveidot un attīstīt piekrastes teritoriju publisko infrastruktūru un nodrošināt zvejas un jūras kultūras mantojuma pieejamību.						
1.	Rīcība EJZAF1 „Vietējās ekonomikas attīstības un transformācijas veicināšana. Infrastruktūras izveide piekrastes resursu ilgtspējīgai izmantošanai un attīstībai”	Vietējās ekonomikas attīstības un transformācijas veicināšana	200 000	50 % 65 % - inovatīviem 100 % - projekts vai tā daļa, kas saistīta ar piekrastes zveju 90% - kopprojektam	Terminētas kārtas/ Nepārtrauktas kārtas	Atbalstīti vismaz 10 projekti.

SABIEDRĪBAS VIRZĪTA VIETĒJĀ ATTĪSTĪBAS STRATĒGIJA 2023-2027

2.	Rīcība EJZAF2 „Jūras un piekrastes tūrisma attīstība”	Vietējās ekonomikas attīstības un transformācijas veicināšana	200 000	50 % 65 % - inovatīviem 100 % - projekts vai tā daļa, kas saistīta ar piekrastes zveju 90% - kopprojektam	Terminētas kārtas/ Nepārtrauktas kārtas	Atbalstīti vismaz 8 tūrisma uzņēmējdarbības projekti.
3.	Rīcība EJZAF3 „Piekrastes teritoriju ekosistēmas stiprināšana, dabas un vides resursu saglabāšana un atjaunošana, klimata pārmaiņu mazināšana”	Vides resursu ilgtspējīga izmantošana, kā arī klimata pārmaiņu mazināšana.	400 000- pašvaldības projektiem 200 000	50 65 – inovatīviem 90 - sabiedriskā labuma projektiem 90% - kopprojektam	Terminētas kārtas	Atbalstīti vismaz 6 projekti.
4.	Rīcība EJZAF4 „Piekrastes teritoriju publiskās infrastruktūras pilnveidošana un kultūras mantojuma pieejamība un izmantošana”	Zvejas vai jūras kultūras mantojuma izmantošanas veicināšana.	400 000 - pašvaldības projektiem 200 000	50 65 – inovatīviem 90 - sabiedriskā labuma projektiem	Terminētas kārtas	Atbalstīti vismaz 11 projekti
5.	Rīcība EJZAF5 “Atbalsts piekrastes uzņēmēju un kopienu sadarbības pasākumiem”	Vietējās ekonomikas attīstības un transformācijas veicināšana. Vides resursu ilgtspējīga izmantošana, kā arī klimata	100 000	100	Terminētas kārtas/ Nepārtrauktas kārtas	Atbalstīti vismaz 2 projekti

SABIEDRĪBAS VIRZĪTA VIETĒJĀ ATTĪSTĪBAS STRATĒGIJA 2023-2027

		pārmaiņu mazināšana. Zvejas vai jūras kultūras mantojuma izmantošanas veicināšana.				
<p>Mērķis (M4) - Veicināt ilgtspējīgu zilās ekonomikas attīstību jūras piekrastes un ostu teritorijās, atbalstot ostu infrastruktūras attīstīšanu, tādā veidā paaugstinot ostu pakalpojumu kvalitāti un kapacitāti.</p>						
6.	<p>Rīcība EJZAF6</p> <p>„Piekrastes ostu teritoriju infrastruktūras pilnveidošana, pieejamība un izmantošana”</p> <p>50% - Rojas osta 50% - Mērsraga osta</p>	Ostu infrastruktūras attīstības stiprināšana	1 000 000	<p>50</p> <p>65 – inovatīviem</p> <p>90 - ostu pārvalde, kopprojekti</p>		Abalstīti vismaz 4 projekti.

1.2.1. Kritēriju apraksts maksimālās atbalsta intensitātes noteikšanai

Mērķis (M3) - Nodrošināt piekrastes dzīves kvalitātes uzlabošanu, veicinot ekonomisko izaugsmi, sniedzot atbalstu piekrastes uzņēmumu attīstībai un inovāciju ieviešanai. Atbalstīt pasākumus dabas un vides resursu saglabāšanai un izmantošanai, klimata pārmaiņu mazināšanai. Izveidot un attīstīt piekrastes teritoriju publisko infrastruktūru un nodrošināt zvejas un jūras kultūras mantojuma pieejamību.

Rīcībās EJZAF1 un EJZAF2 var palielināt atbalsta intensitāti no 50% uz 65%, ja tiek izpildīts sekojošs nosacījums:

12.tabula

N.p.k.	Kritērijs	Pazīmes	Prasības	Intensitātes palielinājums (%)
1.	Inovatīvs projekts VRG teritorijā	Atbilst inovācijas definīcijai	Ieguldījumi proporcija inovatīvā risinājumā	15

3.2.2. Eiropas jūrlietu, zivsaimniecības un akvakultūras fonda atbalstītās rīcības.

Rīcība EJZAF 1

„Vietējās ekonomikas attīstības un transformācijas veicināšana. Infrastruktūras izveide piekrastes resursu ilgtspējīgai izmantošanai un attīstībai”

Programma zivsaimniecības attīstībai (PZA) 2021.-2027.gadam:

6.1.) vietējās ekonomikas attīstības un transformācijas veicināšana.

Rīcības apraksts:

Programmas zivsaimniecības attīstībai pasākuma “Sabiedrības virzītas vietējās attīstības stratēģiju īstenošana” mērķis ir attīstīt ilgtspējīgu zilo ekonomiku un veicināt zvejniecības un akvakultūru kopienu attīstību, nodrošināt to, ka kopienas zvejniecības vai akvakultūras reģionos labāk izmanto ilgtspējīgas zilās ekonomikas piedāvātās iespējas un gūst labumu no tām, bilstoties uz vides, kultūras, sociālajiem resursiem un cilvēkresursiem un stiprinot tos.

Izvērtējot 2015.-2022.stratēģijas īstenošanas rezultātus, aptaujas datus, iedzīvotāju viedokļus, sagatavošanos posmā iegūto informāciju, redzams, ka mums ir ļoti bagātīgi resursi gan iekšzemē, gan piekrastē un nepieciešams tos prasmīgi izmantot, lai teritorija attīstītos vienmērīgi, pielietot inovatīvus risinājumus. Aptaujas rezultāti rāda, ka biedrībai “Talsu partnerība” jātur rūpe par to, lai tās darbības teritorijā būtu izcila vieta dzīvošanai, tūrismam un viesmīlībai, biznesa attīstībai un darbam.

Piekrastē kā stipros resursus un vērtības ko vajag izmantot vietas attīstībai, iedzīvotāji norāda darboties spējīgas ostas, skaisto dabu, pieeju jūrai, zvejniecību, tradīcijas, cilvēkresursus, izglītības, kultūras un sporta iestādes. Iedzīvotāji saredz nepieciešamību ikvienu no šīm jomām uzlabot un attīstīt.

Liela nozīme ir arī apkārtējās vides saglabāšanas un izmantošanas aktivitātes, jādoma par ekonomiskās darbības un tūrisma pakalpojumu attīstīšanu nenodarot būtisku kaitējumu videi un klimatam.

SVVA stratēģijas ietvaros plānots atbalstīt **tradicionālās nozares**, kā piemēram, dzīvo resursu ieguvei zvejniecība, akvakultūra, nedzīvo resursu ieguvei atjaunojamā enerģija, piekrastes kopienu attīstībai un stiprināšanai, piemēram, piekrastes tūrisms un ostu darbība, attīstība. Atbalsts plānots arī **jaunām un inovatīvām nozarēm**, piemēram, jūras transports, nozaru kopas, aprites ekonomika. Lai veiksmīgāk sasniegtu ilgtspējīgu zilo ekonomiku, nepieciešams ievērot līdzsvaru starp ekonomiskām, ražojošām un saglabāšanas darbībām.

Rīcības ietvaros paredzēts atbalsts ilgtspējīgas zilās ekonomikas attīstībai un zvejniecības un akvakultūras kopienu attīstības veicināšanai:

1. Vietējās ekonomiskās izaugsmes veicināšanai - jaunu uzņēmumu veidošanai un esošo uzņēmumu darbības uzlabošanai, attīstībai vai paplašināšanai Rojas un Mērsraga pagastos. Iespēja uzsākt vai attīstīt uzņēmējdarbību ikvienā nozarē (izņemot piekrastes tūrisms) piekrastes teritorijā.
2. Piekrastes teritorijas infrastruktūras izveidei, rekonstrukcijai vai transformācijai - izveidota, uzlabota, pielāgota, transformēta uzņēmuma, pakalpojuma sniedzēja infrastruktūra – laukumi, ražošanas, pakalpojumu nodrošināšanas ēkas, saules paneļi vai cita alternatīvās enerģijas ieguves infrastruktūra, akvakultūras objekti, ūdenscirkulācijas sistēmas u.c.

3. Dzīvo resursu ieguve, atbalsts piekrastes zvejai, zivsaimniecības produkcijas ieguvei un pārstrādei (piekrastes zvejniecība, akvakultūra, zivju produkcijas pārstrādātāji) - infrastruktūras uzlabošana, izveidošana, ierīkošana, atjaunošana, zvejas produktu izkraušanas vietu izveide, zvejas produktu uzglabāšana, apstrāde, tirdzniecība.
- 3.1. Transportlīdzekļu iegāde, ja tie pielāgoti specifiskiem darbiem un kuriem ir uzstādītas specifisko funkciju veikšanai paredzētās iekārtas, un kuri ir mobila pakalpojuma sniegšanas vieta vai paredzēti zvejas un akvakultūras produkcijas tirdzniecībai vai pārvadāšanai.
- 3.2. Traktortehnikas ar nominālo jaudu līdz 100 zirgspēkiem, ja pretendents ir zvejas kuģa īpašnieks un atbilst sekojošiem nosacījumiem:
- ⇒ ir spēkā esoša speciālā atļauja (licence) komercdarbībai zvejniecībā piekrastes ūdeņos un speciālā atļauja (licence) piekrastes zvejai.
 - ⇒ zvejas tiesību nomas līgumā norādītais nomas termiņš no projekta iesnieguma iesniegšanas dienas nav īsāks par piekrastes zvejas attīstības plāna termiņu kam pieskaitīts piecu gadu uzraudzības periods.
 - ⇒ Iepriekšējā kalendārā gadā nozveja Baltijas jūrā, t.sk. Rīgas jūras līcī, aiz piekrastes ūdeņiem nepārsniedz 10% no atbalsta pretendenta zvejas kuģu kopējās nozvejas.
 - ⇒ Gada kopējais neto apgrozījums, ieskaitot saistītos uzņēmumus, iepriekšējā noslēgtajā gadā pirms projekta iesniegšanas nepārsniedz 200 000 eiro.

Rīcības ietvaros atbalsts paredzēts sekojošām izmaksām:

- ⇒ jaunu pamatlīdzekļu un programmnodrošinājuma iegādei.
 - ⇒ būvniecībai un ar to saistītām aktivitātēm.
 - ⇒ jaunu būvmateriālu iegādei.
 - ⇒ digitālo risinājumu un digitālo pakalpojumu izveidei.
 - ⇒ vietējās produkcijas reklāmas izdevumiem.
 - ⇒ tehnikas, iekārtu un aprīkojuma iegādes izmaksas, kas paredzētas atjaunojamās vai atjaunīgās elektroenerģijas ražošanai pašpatēriņam izmantošanai esošās vai jaunās ražošanas būvēs, piemēram, dzesēšanai, elektroapgādei.
 - ⇒ Traktortehnikas iegāde ar nominālo jaudu līdz 100 zirgspēkiem, ja pretendents ir zvejas kuģa īpašnieks
 - ⇒ investīcijas jaunos selektīvos zvejas rīkos, ja zvejas rīkam vai citam aprīkojumam ir labāka selektivitāte izmēra ziņā vai mazāka ietekme uz ekosistēmu un sugām, kas nav mērķsugas, nekā standarta zvejas rīkiem vai citam aprīkojumam.
 - ⇒ Transportlīdzekļus, kas ir konstruēti un paredzēti ne vairāk kā 16 pasažieru pārvadāšanai, neskaitot vadītāju, un, kuru garums nepārsniedz 8 m. Transportlīdzekļa iegāde **tiks atbalstīta TIKAI strādājošo pārvadāšanas gadījumā**, ja uzņēmējs nodarbina attiecīgu skaitu darbinieku.
4. Atbalsts iespējams pašvaldības ielu vai ceļu būvniecībai, ja tie paredzēti:
- 4.1. Piekļuvei nekustamajam īpašumam, ko izmanto juridiska persona, kuras komercdarbības joma ir zvejniecība, akvakultūra vai zivju, vēžveidīgo un mīkstmiešu pārstrāde un konservēšana.
- 4.2. Piekļuvei piekrastes objektiem. Piemēram, tūrisma mītnēm, aktīvās atpūtas un apskates objektiem u.c. piekrastē esošiem objektiem.

Īpašs atbalsts ir projektiem inovatīvu produktu un pakalpojumu radīšanai. MK noteikumu un SVVA Stratēģijas izpratnē **Inovācija ir jaunu** zinātniskās, tehniskās, sociālās, kultūras vai citas jomas ideju, izstrādņu un tehnoloģiju īstenošana produktā, pakalpojumā vai procesā.

Inovātīvs projekts ir projekts, kuru īstenojot **tiek radīti jauni vai uzlaboti produkti, procesi vai metodes** un kurš **atbilst vietējā attīstības stratēģijā noteiktajam** par inovatīvo risinājumu identificēšanu un atbilstības kritērijiem to noteikšanai (sk. 2.3. nodaļa „Inovatīvo risinājumu identificēšana un attīstības kritēriji to noteikšanai”).

Iespējams veidot **kopprojektus** – projektus, kurā investīcijas paredzēts izmantot kopīgi un kuru iesniedz:

- 1) Biedrība, kas **vismaz gadu pirms projekta iesniegšanas reģistrēta** un kuras biedriem (**vismaz trīs**) komercdarbības joma ir zvejniecība, akvakultūra vai zivju, vēžveidīgo un mīkstmiešu pārstrāde un konservēšana.
- 2) Vietējā pašvaldība, lai nodrošinātu zivsaimniecības uzņēmējdarbības infrastruktūras izveidi **vismaz divām juridiskām personām**, kas veic saimniecisko darbību zvejniecībā, akvakultūrā vai zivju, vēžveidīgo un mīkstmiešu pārstrādē un konservēšanā.
- 3) Zvejas produktu ražotāju organizācija, kas **atzīta** saskaņā ar normatīvajiem aktiem par zvejas un akvakultūras produktu ražotāju grupu atzīšanas kritērijiem, darbības nosacījumiem un darbības kontroli (turpmāk – atzīta zvejas produktu ražotāju organizācija).

Projektu iesniedzējs var būt:

- ⇒ juridiska vai fiziska persona,
- ⇒ pašvaldība TIKAI kopprojektā.

Projektu īstenošanas vieta: biedrības „Talsu partnerība” darbības piekrastes teritorija – Rojas pagasts un Mērsraga pagasts.

Rīcība EJZAF 2

„Jūras un piekrastes tūrisma attīstība”

Programma zivsaimniecības attīstībai (PZA) 2021.-2027.gadam:

6.1.) vietējās ekonomikas attīstības un transformācijas veicināšana.

Rīcības apraksts:

Viens no pieprasītākajiem pakalpojumiem biedrības darbības teritorijā ir piekrastes tūrisms, kura sezonālitate aizvien vairāk mazinās, jo tiek piedāvāti dažādi atpūtas veidi arī aukstajā gada laikā. Rīcības ietvaros iespējams saņemt atbalstu dažādu ilgtspējīgās zilās ekonomikas tūrisma pakalpojumu piedāvājumu attīstīšanai vai uzsākšanai.

Lai gan interese attīstīt tūrisma pakalpojumu piekrastes teritorijā ir pietiekama, joprojām ir liels, līdz šim neizmantots attīstības potenciāls jūras un piekrastes tūrisma attīstībā. Svarīgs nosacījums ir, lai tūrisma pakalpojums attīstītos vienmērīgi, pārklājot visu piekrasti un nekoncentrējoties tikai Rojas vai Mērsraga ciemos, kā arī nepieciešams attīstīt vienotu tūrisma pakalpojumu gan jūras tūrismu, gan piekrastes jomā.

Rīcības ietvaros piekrastes tūrisma pakalpojumu dažādošanai, uzlabošanai un attīstīšanai atbalsts tiks sniegts:

1. “Lēnā tūrisma” attīstībai, kura pamatā ir ilgtspējas nozīmes apzināšanai, veidojot īsas pārtikas ķēdes un nodrošinot ēdināšanu uz vietas, atjaunojot esošās vērtības, kas var pārtapt par apskates un izziņas objektiem.

2. “Zvejas tūrisms”, kas piedāvā tūristiem iepazīt un novērtēt zvejošanu kā profesiju. Zivsaimniekiem iespēja paplašināt savu darbību, piedāvājot tūrisma braucienus jūrā lai vērotu zvejas procesu.
3. “Blue care”, kas veicina tūrisma aktivitātes saistītas ar atpūtu, fizisko un garīgo veselību.
4. Aktīvais piekrastes tūrisms - atbalstu iespējams saņemt investīcijām infrastruktūras vai servisa ēku būvniecībai, kas nepieciešamas lai nodrošinātu tūrisma pakalpojumus, kas saistīti ar aktīvo atpūtu, veselīgu dzīvesveidu, vides izglītību (piemēram, sniega, velosipēdu utml. trases, pacelāji, ēdināšanas pakalpojumi).
5. Tradīciju tūrisms – atbalsts iespējams projektiem, kas veicina piekrastes un zvejniecības vietējo tradīciju (t.sk. amatu, kultūras un dabas) saglabāšanu un attīstību, tradicionālo prasmju un zināšanu nodošanu, piemēram, tīklu lāpšanu.
6. **Ja plānots veidot/būvēt JAUNAS atpūtas mītnes**, jābūt iekļautai **visas tūristu mītnes** darbībai (tūristu mītnes ar labiekārtotiem numuriņiem, gultasvietu skaits vienā mītnē ne mazāks kā 10-40) un būvniecība **tiks atbalstīta TIKAI tajā gadījumā**, ja projekta iesniegumam **būs pievienots Biznesa plāna kopsavilkuma dokuments** (sk.2.pielikumu), **kas pamato tirgus situācijas izpēti, pakalpojuma nepieciešamības ekonomisko pamatojumu t.sk.** tūrisma uzņēmējdarbības attīstības redzējumu vismaz turpmāko 3 gadu laikā.

Tūrisma mītne ir ēka, ēku grupa vai labiekārtota vieta (teritorija), kurā uzņēmums nodrošina tūristu diennakts izmitināšanu un apkalpošanu.

7. **Ja plānota būvniecība**, uz projekta **iesniegšanas brīdi jābūt iesniegtam** būvniecības projektam **minimālā sastāvā**.

Īpašs atbalsts ir projektiem **inovatīvu** produktu un pakalpojumu radīšanai. MK noteikumu un SVVA Stratēģijas izpratnē **Inovācija ir jaunu** zinātniskās, tehniskās, sociālās, kultūras vai citas jomas ideju, izstrādņu un tehnoloģiju īstenošana produktā, pakalpojumā vai procesā.

Inovatīvs projekts ir projekts, kuru īstenojot tiek radīti **jauni vai uzlaboti produkti, procesi vai metodes** un kurš **atbilst vietējā attīstības stratēģijā noteiktajam** par inovatīvo risinājumu identificēšanu un atbilstības kritērijiem to noteikšanai (sk. 2.3. nodaļa „Inovatīvo risinājumu identificēšana un attīstības kritēriji to noteikšanai”).

Rīcības ietvaros atbalsts paredzēts sekojošām izmaksām:

- ⇒ jaunu pamatlīdzekļu un programmnodrošinājuma iegādei;
- ⇒ būvniecībai un ar to saistītām aktivitātēm;
- ⇒ jaunu būvmateriālu iegādei;
- ⇒ digitālo risinājumu un digitālo pakalpojumu izveidei;
- ⇒ ar pakalpojuma publicitāti saistīti izdevumi;
- ⇒ tehnikas, iekārtu un aprīkojuma iegādes izmaksas, kas paredzētas atjaunojamās vai atjaunīgās elektroenerģijas ražošanai pašpatēriņam izmantošanai esošās vai jaunās ražošanas būvēs, piemēram, dzesēšanai, elektroapgādei.
- ⇒ **Tikai ESOŠS tūrisma pakalpojuma** sniedzējs, kas tūrisma pakalpojumu sniedz ne mazāk kā 24 mēnešus pirms projekta iesniegšanas, var iegādāties amfībiju, mopēdu, motociklu, ūdens motociklu, sniega motociklu, triciklu, kvadriciklu **jauna tūrisma pakalpojuma radīšanai**.

Projektu iesniedzējs var būt:

- ⇒ juridiska vai fiziska persona,
- ⇒ pašvaldība TIKAI kopprojektā.

Projektu īstenošanas vieta: biedrības „Talsu partnerība” darbības piekrastes teritorija – Rojas pagasts un Mērsraga pagasts.

Rīcība EJZAF 3

„Piekrastes teritoriju ekosistēmas stiprināšana, dabas un vides resursu saglabāšana un atjaunošana, klimata pārmaiņu mazināšana”

Atbilstība programmai zivsaimniecības attīstībai (PZA) 2021.-2027.gadam:

6.2. Vides resursu ilgtspējīga izmantošana, kā arī klimata pārmaiņu mazināšana.

Rīcības apraksts:

Rīcības ietvaros paredzēts atbalstīt aktivitātes, kas veicina vides resursu un dabas objektu saglabāšanu un atjaunošanu, iesaistīšanos klimata pārmaiņu mazināšanā. Atbalsts tiks sniegts projektiem, kas mazina vidi degradējošo ietekmi uz piekrastes teritoriju, piemēram, infrastruktūras izveidošanai vai uzlabošanai tūristu vai zvejniecības laivu ielaišanai ūdenī, apgaismojuma un gājēju ceļiņa ierīkošana, zivsaimniecības ražošanas ēku siltināšana, atjaunojamās enerģijas izmantošana, notekūdeņu un virszemes ūdeņu novadīšanas sistēmu izveide vai sakārtošana utml.

Ja projektu iesniedz vietējā pašvaldība, tā nepieciešamībai jābūt pamatotai vietējo pašvaldību plānošanas dokumentos.

Rīcības ietvaros atbalsts paredzēts sekojošām izmaksām:

- ⇒ jaunu pamatlīdzekļu un programnodrošinājuma iegādei;
- ⇒ būvniecībai un ar to saistītām aktivitātēm;
- ⇒ jaunu būvmateriālu iegādei;
- ⇒ digitālo risinājumu un digitālo pakalpojumu izveidei;
- ⇒ ar pakalpojuma publicitāti saistīti izdevumi;
- ⇒ tehnikas, iekārtu un aprīkojuma iegādes izmaksas, kas paredzētas atjaunojamās vai atjaunīgās elektroenerģijas ražošanai pašpatēriņam izmantošanai esošās vai jaunās ražošanas būvēs, piemēram, dzesēšanai, elektroapgādei.

Atbalsts iespējams pašvaldības ielu vai ceļu būvniecībai, ja tie paredzēti:

1. Piekļuvei nekustamajam īpašumam, ko izmanto juridiska persona, kuras **komercdarbības joma** ir zvejniecība, akvakultūra vai zivju, vēžveidīgo un mīkstmiešu pārstrāde un konservēšana.

2. Piekļuvei piekrastes objektiem. Piemēram, tūrisma mītnēm, aktīvās atpūtas un apskates objektiem u.c. piekrastē esošiem objektiem.

Ja plānota būvniecība, uz projekta iesniegšanas brīdi jābūt iesniegtam būvniecības projektam minimālā sastāvā.

Projektu iesniedzējs var būt juridiska persona.

Projektu īstenošanas vieta: biedrības „Talsu partnerība” darbības piekrastes teritorija – Rojas pagasts un Mērsraga pagasts.

Rīcība EJZAF 4

„Piekrastes teritoriju publiskās infrastruktūras pilnveidošana un kultūras mantojuma pieejamība un izmantošana”

Programma zivsaimniecības attīstībai (PZA) 2021.-2027.gadam:

6.3.) Zvejas vai jūras kultūras mantojuma izmantošanas veicināšana.

Rīcības apraksts:

Rīcības ietvaros paredzēts atbalstīt VRG piekrastes teritoriju publisko infrastruktūru labiekārtošanu/izveidošanu zvejas vai jūras kultūras mantojuma saglabāšanai un lietderīgai izmantošanai zivsaimniecības teritorijās.

Ja projektu iesniedz vietējā pašvaldība, tā nepieciešamībai jābūt pamatotai vietējo pašvaldību plānošanas dokumentos.

Rīcības ietvaros atbalsts paredzēts sekojošām izmaksām:

- ⇒ jaunu pamatlīdzekļu un programmnodrošinājuma iegādei, muzeja eksponātu atjaunošanai;
- ⇒ būvniecībai un ar to saistītām aktivitātēm;
- ⇒ jaunu būvmateriālu iegādei;
- ⇒ digitālo risinājumu un digitālo pakalpojumu izveidei;
- ⇒ ar pakalpojuma publicitāti saistīti izdevumi;
- ⇒ tehnikas, iekārtu un aprīkojuma iegādes izmaksas, kas paredzētas atjaunojamās vai atjaunīgās elektroenerģijas ražošanai pašpatēriņam izmantošanai esošās vai jaunās ražošanas būvēs, piemēram, dzesēšanai, elektroapgādei.

Atbalsts iespējams pašvaldības ielu vai ceļu būvniecībai, ja tie paredzēti:

1. Piekļuvei nekustamajam īpašumam, ko izmanto juridiska persona, kuras **komercdarbības joma** ir zvejniecība, akvakultūra vai zivju, vēžveidīgo un mīkstmiešu pārstrāde un konservēšana.

2. Piekļuvei piekrastes objektiem. Piemēram, tūrisma mītnēm, aktīvās atpūtas un apskates objektiem u.c. piekrastē esošiem objektiem.

Ja plānota būvniecība, uz projekta iesniegšanas brīdi jābūt iesniegtam būvniecības projektam minimālā sastāvā.

Projektu iesniedzējs var būt juridiska persona.

Projektu īstenošanas vieta: biedrības „Talsu partnerība” darbības piekrastes teritorija – Rojas pagasts un Mērsraga pagasts.

Rīcība EJZAF 5

„Piekrastes ostu teritoriju infrastruktūras pilnveidošana, pieejamība un izmantošana”

Programma zivsaimniecības attīstībai (PZA) 2021.-2027.gadam:

6.4.) ostu infrastruktūras attīstības stiprināšana.

Rīcības apraksts:

Biedrības teritorijā atrodas divas ostas - Rojas osta un Mērsraga osta, kas ir ļoti liels potenciāls uzņēmējdarbības, jūras transporta, zivsaimniecības un tūrisma pakalpojumu attīstībai.

Ostās ir atbalstāmi ieguldījumi jaunu, inovatīvu risinājumu un tehnoloģiju ieviešanā, kas nodrošinātu videi draudzīgāku, ilgtspējīgāku un nekaitīgāku ražošanas ciklu nodrošināšanu. Attīstot digitalizācijas tehnoloģijas, nodrošinātu jaunu produktu un pakalpojumu izveidošanu vai attīstīšanu.

Rīcības ietvaros atbalstu var saņemt aktivitātēm, kas saistītas ar zivsaimnieku, zvejnieku vajadzībām - infrastruktūras izbūvei vai uzlabošanai, jaunu noliktavu, nojumju būvniecībai zivju izkraušanas aprīkojuma vai zvejas aprīkojuma glabāšanai, izkrauto zvejas produktu šķirošanai, zvejas produktu atvēršanātavām un zvejas produktu uzglabāšanai, citas zvejniekiem nepieciešamās infrastruktūras izveidei vai labiekārtošanai un aprīkošanai.

Finansējums ostu infrastruktūras attīstīšanai SVVA stratēģijā noteikts:

- ⇒ **50% - Mērsraga osta**

⇒ **50% - Rojas osta**

Ostu infrastruktūras attīstībai un stiprināšanai rīcības ietvaros atbalsts paredzēts sekojošām izmaksām:

- ⇒ jaunu pamatlīdzekļu un programnodrošinājuma iegādei.
- ⇒ būvniecībai un ar to saistītām aktivitātēm.
- ⇒ jaunu būvmateriālu iegādei.
- ⇒ digitālo risinājumu un digitālo pakalpojumu izveidei.
- ⇒ vietējās produkcijas reklāmas izdevumiem.
- ⇒ tehnikas, iekārtu un aprīkojuma iegādes izmaksas, kas paredzētas atjaunojamās vai atjaunīgās elektroenerģijas ražošanai pašpatēriņam izmantošanai esošās vai jaunās ražošanas būvēs, piemēram, dzesēšanai, elektroapgādei.
- ⇒ investīcijas jaunos selektīvos zvejas rīkos, ja zvejas rīkam vai citam aprīkojumam ir labāka selektivitāte izmēra ziņā vai mazāka ietekme uz ekosistēmu un sugām, kas nav mērķsugas, nekā standarta zvejas rīkiem vai citam aprīkojumam.
- ⇒ teritoriju infrastruktūras attīstībai laukumi, ražošanas ēkas, to izveidošana, uzlabošana, ierīkošana, atjaunošana, aprīkojums, inovatīvas tehnoloģijas.
- ⇒ Ar ražošanu tieši nesaistītas izmaksas, ja tās nepārsniedz 10% no projekta attiecināmo izmaksu summas:
 1. administratīvo telpu būvniecības, pārbūves, ierīkošanas, novietošanas un atjaunošanas izmaksas.
 2. Palīgtelpu ierīkošanas izmaksas, ja projekta iesniegumā ir izskaidrota to funkcionāla izmantošana.
 3. Personāla atpūtas telpu un citu telpu ierīkošanas izmaksas.

Projektu iesniedzējs var būt juridiska persona.

Projektu īstenošanas vieta: biedrības „Talsu partnerība” darbības teritorija – Rojas ostas un Mērsraga ostas teritorija, ar esošām ostām nedalāmi saistītā infrastruktūra vai PVD reģistrētas zvejas produktu izkraušanas vietas.

Rīcība EJZAF 6

“Atbalsts piekrastes uzņēmēju un kopienu sadarbības veidošanai”

Atbilstība programmai zivsaimniecības attīstībai (PZA) 2021.-2027.gadam:

1. Vietējās ekonomikas attīstības un transformācijas veicināšana
2. Vides resursu ilgtspējīga izmantošana, kā arī klimata pārmaiņu mazināšana
3. Zvejas vai jūras kultūras mantojuma izmantošanas veicināšana

Rīcības apraksts:

Rīcības ietvaros atbalstīt VRG Rojas un Mērsraga iedzīvotāju iniciētos starpvalstu un startautiskos sadarbības projektus atbilstoši izvirzītajiem stratēģiskajiem mērķiem. Sadarbības projekti plānoti gan uzņēmējdarbības, gan sabiedriskā labuma jomās. Visos gadījumos ieguvēji būs iesaistītā mērķauditorija un biedrības “Talsu partnerība” darbības teritorija.

3.3. Cita ārējā finansējuma novērtējums.

Biedrības „Talsu partnerība” plašākas darbības nodrošināšanai plānots piesaistīt citu fondu finansējumu, piemēram AIF, veidot sadarbības projektus. Citu fondu piesaiste iespējama gadījumos, ja ir atbilstība prasībām, nepieciešamie resursi, piemēram, datbinieki.

4. SVVA STRATĒGIJAS ĪSTENOŠANA UN NOVĒRTĒŠANA

4.1. Vietējās rīcības grupas informācijas tīklu veidošanas apraksts un sadarbības nodrošināšana ar dažādām tās darbības teritorijā esošām organizācijām.

Biedrība „Talsu partnerība” darbības teritorija ir plaša un informācijas aprītei tiek pievērsta ļoti liela uzmanība. VRG sadarbību veidojošās mērķa grupas ir aptver plašu loku:

- Biedrības “Talsu partnerība” biedri.
- VRG darbības teritorijā esošie iedzīvotāji, t.sk. bērni un jaunieši.
- Potenciālie, esošie projektu īstenotāji.
- Uzņēmēji, uzņēmēju organizācijas, piemēram, biedrība “Talsu komersantu klubs”, biedrība “Rojas tūrisma biedrība”.
- Nevalstiskās organizācijas, aktīvo iedzīvotāju klubi.
- Publiskais sektors – Talsu novada pašvaldība, Zemkopības ministrija, Lauku atbalsta dienests. Lauku tīkls.
- Citas Latvijas VRG, iesaistītās organizācijas – Latvijas lauku forums.
- Citas organizācijas, mediji.

Biedrība “Talsu partnerība” savai informācijas izplatīšanai izmanto sekojošus informācijas veidus:

- ⇒ Iesaistot iespējami plašāku iedzīvotāju loku gan izmantojot sociālos tīklus, gan uzrunājot personīgi vai ar biedru, padomes pārstāvju starpniecību.
- ⇒ Publicējot biedrības mājas lapā www.talsupartneriba.lv un facebook kontā informāciju par aktualitātēm, kas saistītas ar biedrības darbu, administrētajām ELFLA un EJZF (turpmāk EJZAF) programmām, stratēģiju, izsludinātajām projektu pieņemšanas kārtām, informāciju par īstenotajiem projektiem u.c. svarīgo, aktuālo informāciju.
- ⇒ Papildus tiek izmantota iespēja publicēt informāciju citos sociālajos tīklos, tā, piemēram, par izsludinātajām projektu pieņemšanas kārtām, pasākumiem un semināriem, tiek publicēta Talsu novada mājas lapā www.talsunovads.lv, portālā ReTalsi.lv.
- ⇒ Publicitātes nodrošināšanai par biedrību “Talsu partnerība”, tās īstenotajām aktivitātēm un stratēģijas īstenošanu, kā arī informācija par izsludinātajām projektu kārtām un semināriem tiek publicēta laikrakstā „Talsu vēstis”.
- ⇒ Iedzīvotāju uzrunāšanai tiek rīkoti semināri Talsu novada pārvaldēs. Ļoti liela uzmanība un laiks tiek veltīts iedzīvotāju individuālai uzrunāšanai. Talsu apkārtnes un piekrastes iedzīvotāju būtiska rakstura īpašība ir nevēlēšanās atrasties plašā sabiedrībā un komunicēt ar citiem. Tā ir problēma, kam risinājums tiek rasts uzrunājot katru individuāli.
- ⇒ Finansējuma iespēju robežās administratīvā vadītāja brauc un sniedz konsultācijas uz vietas, lai iespējami vairāk iedzīvotāju būtu informēti par iespējām piesaistīt finansējumu, iesaistīties biedrības darbībā.
- ⇒ Par tradīciju ir kļuvis brauciens “Pa LEADER pēdām”. Šajā braucienā ir iespēja piedalīties gan biedriem, gan citiem interesentiem, lai apskatītu un iepazītos ar VRG īstenotajiem projektiem un to ieviešējiem.
- ⇒ Par īstenotajiem projektiem abās programmā tiek gatavots “taustāms” materiāls – buklets-grāmata.
- ⇒ Ļoti būtiska nozīme ir vizuālajam materiālam, tādēļ īstenoto projektu popularizēšanai ir izveidoti TV sižeti, arī visi nozīmīgākie pasākumi un notikumi tiek atspoguļoti TV sižetos. Ļoti laba sadarbība ir izveidojusies ar SIA “TV9 pakalni”.

⇒ Nozīmīga ir savstarpējā sadarbība ar pašvaldību, uzņēmējiem un sabiedrisko sektoru. Tam tiek veltīta liela uzmanība un biedrības valdes priekšsēdētāja ir iesaistījies pašvaldības konkursu “Dari Talsu novadam” un “Radi Talsu novadam” vērtēšanas komisijās, organizē tikšanās ar pašvaldības vadību un darbiniekiem, tiek ar uzņēmējiem un aktīvo iedzīvotāju organizācijām. Iespēju robežās tiek ar piekrastē esošajiem aktīvajiem iedzīvotājiem, piekrastes zvejniekiem, zivsaimniecības nozarē iesaistītajiem.

⇒ Finansējuma iespēju robežās tiek organizēti pieredzes braucieni VRG teritorijā īstenoto projektu, kā arī citu Latvijā un ārvalstīs VRG teritorijās īstenoto projektu apskatei.

⇒ Biedrība “Talsu partnerība” plāno turpināt iepriekšējā plānošanas perioda aprakstīto praksi, iespēju robežās vairāk veidot TV sižetus un publikācijas, kas atspoguļo VRG aktivitātes. Plānoti dažādi izglītojoši semināri, kas notiktu dažādās vietās, kas izveidotas ar Leader palīdzību. Plānots turpināt iesākto labo praksi – rīkot darba grupas/fokusa grupas/tikšanos ar pagastu iedzīvotājiem, tā nodrošinot veiksmīgu komunikāciju.

4.2. Papildinātības nodrošināšana ar Eiropas Savienības struktūrfondu darbības programmas specifiskajiem atbalsta mērķiem.

Biedrības “Talsu partnerība” teritorijā Stratēģijas ietvaros potenciāliem projektu iesniedzējiem ir iespējas īstenot projektus sinerģijā ar šādiem Eiropas Savienības struktūrfondu mērķiem:

1) **SAM 3.1.1.:** "Sekmēt mazo un vidējo komersantu izveidi un attīstību, īpaši apstrādes rūpniecībā un RIS3 prioritārajās nozarēs".

Rīcība Nr. ELFLA 1 Atbalsts uzņēmējdarbības uzsākšanai un attīstībai, jaunu produktu, pakalpojumu radīšanai un attīstīšanai, inovatīvu risinājumu ieviešanai, atbalsts “Lauku biļetes” iniciatīvām”

Rīcība Nr. EJZF 1 „Vietējās ekonomikas attīstības un transformācijas veicināšana. Infrastruktūras izveide piekrastes resursu ilgtspējīgai izmantošanai un attīstībai”.

SAM 5.1.1.6. pasākums “Kultūras mantojuma saglabāšana un jaunu pakalpojumu attīstība” (atbildīgā KM)

Atbalstāmās darbības: Valsts nozīmes kultūras pieminekļu atjaunošana un restaurācija. Ar valsts nozīmes aizsargājamiem kultūras pieminekļiem saistītās infrastruktūras būvju, kas ir vērsti uz kultūras mantojuma saglabāšanu, aizsardzību un attīstību, atjaunošana un restaurācija un publiskās ārtelpas attīstīšana atbalstāmo objektu apkārtnē. Jaunu pakalpojumu izveide, paplašinot kultūras mantojuma objektu saturisko piedāvājumu.

Finansējuma saņēmēji: Pašvaldības, pašvaldību iestādes.

4.3. Projektu vērtēšanas kritēriji un kārtība, t.sk. interešu konflikta novēršana.

Biedrība “Talsu partnerības” projektu vērtēšanas kritērijus nosaka katrai rīcībai, ņemot vērā konkrēto mērķu rezultātu un rīcību iznākuma rādītājus, noteiktās prioritātes un rīcību ierobežojošos nosacījumus.

Kritēriji iedalās četrās daļās - atbilstības, administratīvie, vispārējie un specifiskie.

1. Atbilstības vērtēšanas kritērijā vērtē iesniegtā projekta darbības teritorijas atbilstību VRG noteiktai teritorijai, rīcībai un konkrētās rīcības ierobežojošiem nosacījumiem. Ja projekts šajā vērtējumā nesaņem pozitīvu vērtējumu, tas tālāk netiek vērtēts.

2. Administratīvie vērtēšanas kritēriji nosaka vai ir pievienoti visi MK noteikumos noteiktie un VRG prasītie pavaddokumenti. Kritērijā tiek vērtēts iesniegto projektu skaits konkrētā fondā, plānošanas perioda ietvaros.
3. Vispārējie vērtēšanas kritēriji nosaka konkrētās rīcības īstenošanas nosacījumu izvērtēšanu, pretendenta un plānotās darbības izvērtējumu. Kritērijā izvērtē inovāciju, atbilstību paaugstinātas atbalsta intensitātes saņemšanai, projekta dzīvotspēju un konkurētspēju.
4. Specifiskie vērtēšanas kritēriji noteikti un tos pielieto gadījumos, kad vienā projektu konkursa kārtā divi vai vairāki projekti, pēc pirmo trīs vērtēšanas kritēriju kopsummas, saņem vienādu vērtēšanas punktu skaitu.

Biedrības “Talsu partnerība” vērtēšanas komisija izvērtē projektu konkursam iesniegto projektu atbilstību stratēģijai pēc kritērijiem, kas noteikti katrai rīcībai un sarindo projektus pēc to ieguldījuma stratēģijas mērķu sasniegšanā.

Projektu vērtēšanu biedrībā „Talsu partnerība” veic Vērtēšanas komisija kuru veido SVVA Padome (turpmāk Padome) un pieaicināti eksperti, nodrošinot ne mazāk kā trīs vērtētāju viedokli katram projektam.

Katrs Vērtēšanas eksperts un Padomes pārstāvis pirms projektu vērtēšanas un lēmumu pieņemšanas aizpilda un iesniedz interešu deklarāciju.

Visā projektu vērtēšanas procesā obligāti iesaistās tie Padomes pārstāvji, kas pieņem gala lēmumu par projektu rezultātu apstiprināšanu.

Eksperti un Padomes pārstāvji pie projektu vērtēšanas **ievēro** konfidencialitāti un objektivitāti pamatojoties uz Stratēģijā noteiktajiem vērtēšanas kritērijiem un Vērtēšanas kritēriju Metodikā sniegto skaidrojumu.

Lēmumu par projektu atbilstību pieņem Padome. Pēc projektu iesniegšanas biedrībā, tiek uzsākta to vērtēšana saskaņā ar SVVA Stratēģijā un Vērtēšanas kritēriju Metodikā noteiktajiem rīcību kritērijiem. Vērtēšanas komisija darbojas uz Nolikuma pamata.

Padomes pārstāvim **nav atļauts vērtēt un piedalīties lēmuma pieņemšanā tajā sabiedrības virzītas vietējās attīstības stratēģijas rīcībā** un tajā projektu iesniegumu **kārtā**, kurā **pati vai saistīta persona ir iesniedzis/usi projekta pieteikumu**.

4.4. Stratēģijas īstenošanas uzraudzība un novērtēšana

Stratēģijas ieviešanas gaitas uzraudzību nodrošina biedrības „Talsu partnerība” padome, kas ir biedrības lēmējinstītūcija. Informāciju kas nepieciešama stratēģijas izvērtēšanai sagatavo un iesniedz Padomei izskatīšanai projektu administratīvais vadītājs.

Padome izskata un analizē iesniegto informāciju, pārskata sasniegtos rezultātus, precizē nepieciešamos mērķus un uzdevumus stratēģijas mērķu sasniegšanai. Nepieciešamības gadījumā tiek veikti Stratēģijas grozījumi.

Par stratēģijas patstāvīgo ieviešanas gaitu atbild projektu administratīvais vadītājs, kas izsludina projektu pieņemšanas kārtas, konsultē, vada projektu iesniegšanas un vērtēšanas procesu. Administratīvais vadītājs ir atbildīgs par projektu uzraudzības pasākumiem, iepazīstoties ar projektiem to realizācijas vietās.

Informāciju par stratēģijas rādītājiem, ko iegūst no projektu pārskatiem, iesniegumiem, Centrālās statistikas pārvaldes un Pilsonības un migrācijas pārvaldes un pašvaldību datiem, apkopo administratīvais vadītājs un iesniedz izskatīšanai biedrības Padomei.

Plānošanas periodā tiek izveidota datu bāze un uzkrāta informācija par projektu iesniedzējiem (mājažotājs, saimnieciskās darbības veicējs, SIA, IK, biedrība, nodibinājums u.c.), projektu skaits, atbalsta intensitāte, publicitātes prasības (norādītas VRG lēmumā).

Par stratēģijas ieviešanas gaitu un iegūtajiem rezultātiem, kas veidots kā Novērtēšanas ziņojums, administratīvais vadītājs katru gadu atskaitās biedru kopsapulcei.

Plānots vismaz divas reizes plānošanas perioda laikā (pirmā izvērtēšana 2025.gadā, otrā pēc plānošanas perioda beigām) izvērtēt stratēģijas ietekmi uz teritorijas attīstību.

4.5. Stratēģijas īstenošanas organizācija.

Stratēģijas ieviešanas procesā biedrībā „Talsu partnerība” ir sekojošas iesaistītās personas:

- 1) biedru Kopsapulce;
- 2) biedrības Valde;
- 3) biedrības Padome;
- 4) administratīvais vadītājs;
- 5) projektu Vērtēšanas komisija (Padome+eksperti).

Biedrībā augstākais lēmējorgāns ir biedru Kopsapulce, kas apstiprina biedrības Padomi, biedrības Valdi, projektu Vērtēšanas komisiju un administratīvo vadītāju.

Padome sastāv no 6 padomes pārstāvjiem un ir atbildīga par stratēģijas ieviešanu, tā pieņem galīgos lēmumus attiecībā par projektu konkursa kārtu izsludināšanu, projektu iesniegumu atbilstību stratēģijai.

Biedrības Valde ir izpildinstitūcija, kas atbild par biedrības ikdienas jautājumu risināšanu.

Projektu administratīvais vadītājs ir pilnībā atbildīgs par stratēģijas ieviešanas gaitas nodrošināšanu atbilstoši normatīvajiem aktiem, informē un sniedz konsultācijas potenciālajiem projektu iesniedzējiem, organizē seminārus par projektu iesniegumu kārtām, izsludinātajām rīcībām, projektu iesniegumu sagatavošanas jautājumiem. Administratīvais vadītājs ir atbildīgs un organizē projektu iesniegumu konkursa kārtu izsludināšanu, projektu iesniegumu pieņemšanu.

Administratīvais vadītājs atskaitās padomei par stratēģijas ieviešanas gaitu. Administratīvā vadītāja kompetencē ir sagatavot iesniegto projektu iesniegumu kopsavilkumus, sadarbībā ar projektu Vērtēšanas komisiju un biedrības Padomi, apkopot informāciju par katras projektu iesnieguma kārtas rezultātiem u.c. darbības kas nepieciešamas sekmīgai stratēģijas ieviešanai.

Projektu Vērtēšanas komisija nodrošina projektu iesniegumu izvērtēšanu saskaņā ar Vērtēšanas komisijas nolikumu, ko apstiprina biedrības Kopsapulcē. Savu vērtējumu Vērtēšanas komisija iesniedz biedrības Padomei lēmumu par katra projekta atbilstību stratēģijai kas novērtēts pēc stratēģijā apstiprinātajiem kritērijiem.

Par projektu konkursu izsludināšanu lemj biedrības Padome, lēmumu izpilda administratīvais vadītājs.

5.Finansējuma sadales plāns

13.tabula

N.p.k	Mērķis	Stratēģiskā plāna intervence		Rīcības programmas pasākumā	
		Atbalsta apmērs (% pret kopējo atbalstu Stratēģiskā plāna intervencē)	Atbalsta apmērs (eiro)*	Atbalsta apmērs (% pret kopējo atbalstu Rīcības programmas pasākumā)	Atbalsta apmērs (eiro)*
M1	Veicināt un stimulēt ilgtspējīgas, daudzveidīgas uzņēmējdarbības vides attīstību un konkurētspēju, atbalstot inovāciju ieviešanu laukos un radot iespējami lielāku pievienoto vērtību.	60%			
M2	Veicināt pievilcīgas dzīves vides un aktīvu lauku kopienu attīstību, atbalstot ilgtspējīgas attīstības iniciatīvas.	40%			
M3	Veicināt ilgtspējīgas un konkurētspējīgas piekrastes teritoriju attīstību, izmantojot zilās ekonomikas piedāvātās iespējas.			51	3 590 774,40
M4	Veicināt ostu ilgtspējīgu attīstību, infrastruktūras uzlabošanu, pakalpojumu dažādošanu un kapacitātes palielināšanu.			49	3 436 973,32
KOPĀ		100		100	7 027 747,72
t.sk. uzņēmējdarbības attīstībai		60			

PIELIKUMI

P1 - SVVA stratēģijas izstrādes procesa apraksts

P2 – Projektu vērtēšanas dokumenti

Biedrība „Talsu partnerība”

Ezera iela 5, Talsi, Talsu novads, LV-3201

Tālr. 22328884

e-pasts: talsu.partneriba.lv

www.talsupartneriba.lv

Sabiedrības virzītas vietējās attīstības stratēģijas apstiprinājums:

Vārds, uzvārds	Amats	Datums, paraksts	Pamatojums
Lolita Muceniece	Valdes priekšsēdētāja	07.2023	05.07.2023. Lēmums, Kopsapulces prot.nr. 2.-§1.